องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
WWW.ORTORKOR.COM

แผนรับมือเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2569 - 2570

สารบัญ

๑. หลักการและเหตุผล ๑

๒. วัตถุประสงค์ ๑

๓. ขอบเขต ๑

๔. หน้าที่การทบทวน ๑

๕. หน้าที่ในการดำเนินการตามแผน ๑

๖. รายละเอียดการบังคับใช้เอกสาร ๒

๖.๑ รายละเอียดของเอกสาร ๒

๖.๒ การเปลี่ยนแปลงเอกสาร ๒

๗. เอกสารและกรอบมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ๒

๘. นิยาม ๓

๙. บทบาทหน้าที่และโครงสร้างทีมรับมือเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ๕

๙.๑ ผู้รับแจ้งเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ภายในหน่วยงาน ๕

๙.๒ โครงสร้างทีมรับมือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ๖

๙.๓ หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ๘

๙.๔ โครงสร้างการรายงานเหตุการณ์ ๙

๑๐. ขั้นตอนการรับมือ ๑๐

๑๐.๑ ขั้นตอนการเตรียมการ ๑๑

๑๐.๒ ขั้นตอนการตรวจจับและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ๑๒

๑๐.๓ ขั้นตอนการระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์ การปราบปรามภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการฟื้นฟูระบบงานที่ได้รับผลกระทบ ๑๙

๑๐.๔ ขั้นตอนการดำเนินการภายหลังการแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ ๒๐

๑๐.๕ การจัดทำรายการตรวจสอบการจัดการเหตุการณ์ ๒๑

๑๑. การเตรียมความพร้อม ๒๑

๑๑.๑ การเตรียมพร้อมด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ๒๑

๑๑.๒ การเตรียมพร้อมแผนการตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ๒๒

๑๑.๓ การเตรียมพร้อมด้านบุคลากร ๒๒
๑๑.๔ การเตรียมความพร้อมด้านการสำรองข้อมูลและระบบคอมพิวเตอร์สำรอง ๒๓

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑ ๒๕
ภาคผนวก ๒ ๒๗
ภาคผนวก ๓ ๒๘
ภาคผนวก ๔ ๒๙
ภาคผนวก ๕ ๓๐
ภาคผนวก ๖ ๓๗
แหล่งที่มา ๓๘

แผนรับมือเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

๑. หลักการและเหตุผล

แผนรับมือเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแล และหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศจัดทำประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์โดยเร็ว ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเรื่องแผนการตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยผู้ตรวจประเมิน ผู้ตรวจสอบภายใน หรือผู้ตรวจสอบอิสระจากภายนอกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งและแผนการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ด้วย

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแผนในการรับมือเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นในองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร โดยจะเป็นการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานต่างๆ ภายใต้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร การกำหนดประเภทของเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ การกำหนดความสัมพันธ์กับนโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องการรายงานเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ และขั้นตอนการรับมือเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามขอบเขตของระบบสารสนเทศที่กำหนดไว้ รวมไปถึงการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการดำเนินงานขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

๓. ขอบเขต

แผนรับมือฯ ฉบับนี้ ใช้รับมือเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นต่อระบบสารสนเทศ และข้อมูลดิจิทัลขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รวมถึงบุคคลหรืออุปกรณ์ใดๆ ซึ่งเข้าถึงระบบสารสนเทศ และข้อมูลดิจิทัลดังกล่าว

๔. หน้าที่การทบทวนแผน

กองเทคโนโลยีและสารสนเทศ มีหน้าที่ทบทวนและขออนุมัติแผนรับมือฯ ฉบับนี้ถึงผู้อำนวยการขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร หรือผู้ที่รับมอบอำนาจหน่วยงาน ได้แก่ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง ระดับกรม (Department Chief Information Officer : DCIO)

๕. หน้าที่ในการดำเนินการตามแผน

กองเทคโนโลยีและสารสนเทศ (กส.) มีหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามแผนรับมือฯ ฉบับนี้โดยมีหน่วยงานสนับสนุนประกอบด้วยหน่วยงานภายในองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรทุกส่วนงาน รวมถึงหน่วยงานที่เป็นคู่สัญญา

๖. รายละเอียดการบังคับใช้เอกสาร

หน่วยงานจะต้องระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร ดังต่อไปนี้

๖.๑ รายละเอียดของเอกสาร (Document control and review)

รายละเอียดของเอกสาร (Document control)	
ผู้จัดทำเอกสาร (Author)	กองเทคโนโลยีและสารสนเทศ
ผู้ดำเนินการตามเอกสาร (Owner)	กองเทคโนโลยีและสารสนเทศ และส่วนงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
วันที่จัดทำเอกสาร (Date created)	๓๑ มกราคม ๒๕๖๘
ผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร (Last reviewed by)	หัวหน้ากองเทคโนโลยีและสารสนเทศ
วันที่ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร (Last date reviewed)	๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙
ผู้อนุมัติเอกสาร และวันที่อนุมัติเอกสาร (Endorsed by and date)	ผู้อำนวยการ อ.ต.ก.
วันที่จะต้องมีการตรวจสอบเอกสารครั้งถัดไป (Next review due date)	ปีงบประมาณ ๒๕๗๐

๖.๒ การเปลี่ยนแปลงเอกสาร (Version control)

รุ่น (Version)	วันที่อนุมัติ (Date of Approval)	ผู้อนุมัติ (Approved by)	สถานะ (Description of change)
๑.๐	ปี ๒๕๖๘	ผู้อำนวยการ อ.ต.ก.	ยกเลิก
๒.๐	ปี ๒๕๖๙	ผู้อำนวยการ อ.ต.ก.	ใช้งานอยู่

๗. เอกสารและกรอบมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

๑) นโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
๒) นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Privacy Policy) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
๓) แผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
๔) แผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

๘. นิยาม

เหตุการณ์ (Event) หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเฝ้าระวังสังเกตการณ์ (observable occurrence) ในระบบเครือข่าย สภาพแวดล้อม กระบวนการ ลำดับการดำเนินการ หรือบุคลากร เหตุการณ์อาจมีหรือไม่มีลักษณะที่ส่งผลเชิงลบก็ได้

เหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber incident) หมายความว่า เหตุการณ์ที่มีผลเชิงลบที่เกิดจากการกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมิชอบโดยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์ โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber threat) หมายความว่า การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมิชอบ โดยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์ โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

เหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ[1] หมายความว่า เหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ปรากฏต่อระบบสารสนเทศ และเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศตามมาตรา ๔๙ ซึ่งคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติได้กำหนดลักษณะของภัยคุกคามทางไซเบอร์ไว้ตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒

แพตช์ หมายถึง โปรแกรมที่ใช้ในการปรับปรุงแก้ไขซอฟต์แวร์ โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของไฟล์และใช้เพื่อแก้ไขช่องโหว่เรื่องความมั่นคงปลอดภัย หรือเพื่อเพิ่มความสามารถของซอฟต์แวร์ ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์หลายรายได้เผยแพร่แพตช์ออกมาเป็นระยะ เช่น บริษัท Microsoft จะเผยแพร่แพตช์ที่แก้ไขช่องโหว่ของซอฟต์แวร์ผ่านระบบ Windows Update

รูปแบบภัยคุกคามไซเบอร์ หมายถึง รูปแบบของการกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของบุคคลหรือหน่วยงาน แบ่งเป็น

- ซอฟต์แวร์ประสงค์ร้าย (Malicious Software) หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่ามัลแวร์ (Malware) เป็นโปรแกรมที่มีการทำงานที่มุ่งประสงค์ร้ายต่อคอมพิวเตอร์หรือระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

- ไวรัสคอมพิวเตอร์ (Computer Virus) เป็นมัลแวร์ชนิดหนึ่งที่สามารถคัดลอกตัวเอง ติดตั้งตัวเองในเครื่องคอมพิวเตอร์อื่น ๆ โดยที่เจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่อนุญาต ไวรัสคอมพิวเตอร์สามารถแพร่กระจายตัวเองไปสู่เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องอื่น ๆ โดยใช้พาหะ เช่น แฟลชไดรว์ติดไวรัส หรือไฟล์คอมพิวเตอร์ติดไวรัส เป็นต้น

- หนอนคอมพิวเตอร์ (Computer worm) เป็นมัลแวร์ชนิดหนึ่งที่สามารถคัดลอกตัวเอง ติดตั้งตัวเองในเครื่องคอมพิวเตอร์อื่น ๆ โดยที่เจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่อนุญาต หนอนคอมพิวเตอร์จะต่างกับไวรัสตรงที่ไวรัสจะ

[1] เหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ มีนิยามตามประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานภัยคุกคามทางไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๖

แพร่กระจายตัวเองไปสู่คอมพิวเตอร์เครื่องอื่น ๆ โดยอาศัยพาหะ แต่หนอนคอมพิวเตอร์จะใช้วิธีสแกนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบเครือข่ายและตรวจหาช่องโหว่ของระบบปฏิบัติการหรือช่องโหว่ของแอปพลิเคชัน จากนั้นจึงทำการคัดลอกตัวเองเข้าไปฝังโดยใช้ช่องโหว่ดังกล่าว

- ม้าโทรจัน (Trojan horse) เป็นมัลแวร์ชนิดหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อบุกรุก เข้าถึงและควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์จากระยะไกล ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ทำลายไฟล์ข้อมูลสำคัญ หรือทำการคัดลอกข้อมูลดังกล่าวส่งให้แก่ผู้คุกคามผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลสำคัญที่ผู้คุกคามต้องการอาจเป็น ชื่อผู้ใช้ รหัสผ่าน เลขที่บัญชีธนาคาร และข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ ลักษณะของการติดตั้งม้าโทรจันจะเหมือนกับไวรัสคอมพิวเตอร์คืออาศัยพาหะซึ่งอาจมาจากแฟลชไดรว์หรือทางอีเมล์

- สปายแวร์ (Spyware) เป็นมัลแวร์ชนิดหนึ่ง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบันทึกการกระทำของผู้ใช้บนเครื่องคอมพิวเตอร์และส่งผ่านอินเทอร์เน็ตโดยที่ผู้ใช้ไม่ได้รับทราบ โปรแกรมแอบดัก ข้อมูลนั้นสามารถรวบรวมข้อมูล สถิติการใช้งานจากผู้ใช้ได้หลายอย่างขึ้นอยู่กับการออกแบบของโปรแกรม

- ซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่ (Ransomware) เป็นมัลแวร์ชนิดหนึ่งที่มีพฤติกรรมเข้ารหัสไฟล์ต่าง ๆ ที่อยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ว่าจะเป็นไฟล์เอกสาร รูปภาพ วิดีโอ ผู้ใช้งานจะไม่สามารถเปิดไฟล์ใด ๆ ได้เลยหากไฟล์เหล่านั้นถูกเข้ารหัส ซึ่งการถูกเข้ารหัสก็หมายความว่าจะต้องใช้คีย์ในการปลอดล็อคเพื่อกู้ข้อมูลคืนมาโดยผู้ใช้งานจะต้องทำการจ่ายเงินตามข้อความ “เรียกค่าไถ่” ที่ปรากฏ

- Backdoor เป็นช่องทางพิเศษที่ใช้เข้าถึงระบบหรือเครื่องคอมพิวเตอร์โดยที่ไม่ต้องผ่านการพิสูจน์ตัวตน ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อผู้บุกรุกสามารถเจาะเข้าระบบได้แล้ว ก็จะสร้างประตูหลังเอาไว้เพื่อใช้ในการบุกรุกเข้าสู่ระบบหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ในภายหลัง

- Rootkit เป็นโปรแกรมที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อควบคุมระบบหรือขโมยข้อมูลที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้นอกจากใช้สำหรับบุกรุกเข้าสู่ระบบงานแล้ว Rootkit ยังอาจใช้เพื่อดูแลหรือตรวจสอบระบบคอมพิวเตอร์ได้ด้วย

- การโจมตีแบบ DoS/DDoS มีจุดประสงค์เพื่อทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) หยุดทำงาน หากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่โจมตีมีเครื่องเดียว เรียกว่าการโจมตีแบบ Denial of Service (DoS) แต่หากมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่โจมตีมากกว่า ๑ เครื่องและทำการโจมตีพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม จะเรียกว่าการโจมตีแบบ Distributed Denial of Service (DDoS)

- Botnet เป็นกลุ่มของอุปกรณ์ที่ติดมัลแวร์และถูกเปลี่ยนเป็น Bot (ย่อมาจาก Robot) ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เว็บแคม เราท์เตอร์ หรืออุปกรณ์อื่นๆ เพื่อรอรับสั่งจากผู้บุกรุกโดยผู้บุกรุกจะนำ Botnet ที่มีไปใช้ในการโจมตีขนาดใหญ่ เช่นการทำ DDoS เป็นต้น

- Spam Mail หรืออีเมล์ขยะ เป็นขยะออนไลน์ที่ส่งตรงถึงผู้รับ โดยที่ผู้รับนั้นไม่ต้องการและสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับผู้รับได้ในลักษณะของการโฆษณาสินค้าหรือบริการ การชักชวนเข้าไปยังเว็บไซต์ต่าง ๆ ซึ่งอาจมีภัยคุกคามชนิด Phishing แฝงเข้ามาด้วย ด้วยเหตุนี้จึงควรติดตั้งระบบ Anti Spam หรือหากใช้ฟรีอีเมล์ก็ควรมีโปรแกรมคัดกรองอีเมล์ขยะในชั้นหนึ่งแล้ว

- Phishing คือการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ตเพื่อขอข้อมูลที่สำคัญ เช่น รหัสผ่าน หรือหมายเลขบัตรเครดิต โดยการส่งข้อความผ่านทางอีเมล์หรือเมสเซนเจอร์ ตัวอย่างของการ Phishing เช่น การบอกแก่ผู้รับปลายทางว่าเป็นธนาคารหรือบริษัทที่น่าเชื่อถือ และแจ้งว่ามีสาเหตุทำให้คุณต้องเข้าสู่ระบบและใส่ข้อมูลที่สำคัญใหม่ โดยเว็บไซต์ที่ลิงก์ไปนั้นจะมีหน้าตาคล้ายคลึงกับเว็บที่กล่าวถึง Phishing

- Sniffing เป็นการดักข้อมูลที่ส่งจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่ง หรือจากเครือข่ายหนึ่งไปยังอีกเครือข่ายหนึ่ง เป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้บุกรุกนิยมใช้

- Hacking เป็นการเจาะระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไม่ว่าจะกระทำด้วยมนุษย์หรืออาศัยโปรแกรมด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน โดยทั่วไปแล้วการ Hacking เป็นสิ่งผิดกฎหมาย เว้นแต่หากได้รับอนุญาตจากเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์หรือระบบ โดยตัวอย่างของการ Hacking อย่างถูกกฎหมาย เช่น การเจาะระบบ เพื่อประเมินความเสี่ยงของระบบคอมพิวเตอร์ และทดสอบระบบการรักษาความปลอดภัยเครือข่ายขององค์กร

- ผู้บุกรุก (Hacker) หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตในการใช้งานระบบหรือเครื่องคอมพิวเตอร์แต่พยายามลักลอบเข้ามาใช้งานด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การโจรกรรมข้อมูล แสวงหาผลกำไร หรือเพื่อความสนุกส่วนตัว

- Social Engineering หมายถึง การหลอกลวง ล่อหลอกผู้อื่น ใช้หลักการพื้นฐานทางจิตวิทยาให้เหยื่อเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ตามที่แฮกเกอร์ต้องการ โดยอาศัยจุดอ่อน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความไม่รู้ ความประมาทของผู้ใช้งานระบบคอมพิวเตอร์

- Password Attack หมายถึง การโจมตีที่ผู้บุกรุกพยายามคาดเดา หรือทำให้ได้มาซึ่งรหัสผ่านของผู้ใช้คนใดคนหนึ่ง สำหรับนำไปโจมตีระบบคอมพิวเตอร์

- Insider Treats หมายถึง ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดจากบุคคลภายในองค์กร แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ ภัยที่เกิดจากการประมาทโดยไม่ได้ตั้งใจของบุคลากร ภัยที่เกิดจากการขโมยตัวตนหรือข้อมูลบุคลากรที่ทำให้แฮกเกอร์สามารถเจาะเข้าระบบได้และภัยจากตัวบุคลากรเองที่ต้องการจะบ่อนทำลายองค์กรจากภายใน

- SQL Injection หมายถึง การโจมตีที่ระบบฐานข้อมูลของระบบผ่านช่องโหว่ของ SQL ส่งผลให้ระบบฐานข้อมูลถูกขโมย หรือถูกทำลาย หรือแก้ไขให้เกิดความเสียหายได้

- Form Jacking หมายถึง ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดจากผู้ไม่ประสงค์ดีสร้างโค้ดแปลกปลอมไว้บนเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อหลอกลวงเป้าหมาย โดยมจุดประสงค์ในการเข้าถึงระบบสารสนเทศและข้อมูลเพื่อก่ออาชญากรรม

๙. บทบาทหน้าที่และโครงสร้างทีมรับมือเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

<u>๙.๑ ผู้รับแจ้งเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ภายในหน่วยงาน</u>

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	หน้าที่	ความรับผิดชอบ
๑	นายวีรวัฒน์ สุวพจน์	๕x๘	๐๙๘-๐๙๐-๗๘๙๔	ผู้ประสานงาน	รับแจ้งเหตุ
๒	นายภานุรุจ จามะรีย์	๕x๘	๐๘๐-๐๖๔-๐๕๙๓	ผู้ประสานงาน	รับแจ้งเหตุ

๙.๒ โครงสร้างทีมรับมือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber incident Response Team : CIRT)

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรใช้โมเดลโครงสร้างทีมรับมือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในลักษณะแบบรวมศูนย์ (รายละเอียดโครงสร้างทีมดังภาคผนวก ๑) ประกอบด้วย

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	หน้าที่	ความรับผิดชอบ
๑	นายโชติเชาว์ ปาลคำ	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๒๐๕ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๙๒-๙๘๖-๘๔๔๕ Email : choatchaw.p@mof.or.th	หัวหน้าทีมรับมือฯ (Team manager)	ทำหน้าที่สื่อสารกับผู้บริหารของหน่วยงาน
๒	นายปรเมษฐ์ เจริญสุข	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๒๐๗ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๘๔-๑๐๙-๑๙๑๒ Email : proramez.c@mof.or.th	รองหัวหน้าทีมรับมือฯ (Deputy team manager)	ทำหน้าที่แทนกรณีหัวหน้าทีมรับมือฯ ไม่อยู่/ไม่สามารถปฏิบัติงานได้
๓	นายเพชราวุธ ละเอียดอ่อน	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๒๐๖ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๙๒-๕๒๐-๙๐๐๙ Email : petcharawut.l@mof.or.th	เจ้าหน้าที่รับมือฯ (Incident leader)	ทำหน้าที่ช่วยเหลือให้สามารถควบคุมผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้
๔	นายวีรวัฒน์ สุวพจน์	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๒๐๖ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๘๐-๓๐๓-๙๔๔๙ Email : weerawat.s@mof.or.th	เจ้าหน้าที่เทคนิคฯ (Technical lead)	ทำหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการควบคุมผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์
๕	นายภาณุรุจ จามะรีย์	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๒๐๗ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๘๐-๐๖๔-๐๕๙๓ Email : phanurut.c @mof.or.th	เจ้าหน้าที่เทคนิคฯ (Technical lead)	ทำหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการควบคุมผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

ทั้งนี้ นอกจากทีมรับมือฯ ดังกล่าวข้างต้น ให้มีบุคคลดังต่อไปนี้ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการของแผนรับมือฯ ฉบับนี้ ดังนี้

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	หน้าที่	ความรับผิดชอบ
๑	นายโชติเชาว์ ปาลคำ	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๒๐๕ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๙๒-๙๘๖-๘๔๔๕ Email : choatchaw.p@mof.or.th	หัวหน้ากองเทคโนโลยีและสารสนเทศ	ทำหน้าที่ควบคุมผลกระทบจากภัยคุกคาม
๒	นางดวงรัตน์ รูปสม	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๔๐๐ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : - Email : duangrata.r@mof.or.th	ผู้ตรวจสอบภายใน	ทำหน้าที่ตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
๓	นางวริศรา อจลานนท์	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๕๑๐ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : - Email : -	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย	ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๔	นางศิริลักษณ์ นุ่นแป้น	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๒๐๘ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : - Email : -	ผู้บริหารจัดการความเสี่ยง	ทำหน้าที่ประเมินผลกระทบ-ความเสี่ยงเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
๕	นางสาวศิรดา กานตรัตน์	เบอร์โทรศัพท์ภายใน : ๐๒-๒๗๙-๒๐๘๐-๙ ต่อ ๑๒๑ เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๙๒-๔๖๕-๑๔๐๙ Email : -	ผู้รับผิดชอบด้านสื่อสารองค์กร	ประชาสัมพันธ์ไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๙.๓ หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	หน่วยงาน	ความเกี่ยวข้อง
๑	เจ้าหน้าที่ สกมช.	เบอร์โทรศัพท์ :๐๒-๑๑๔-๓๕๓๑ Email : thaicert@ncsa.or.th ที่อยู่สำนักงาน : ๑๒๐ หมู่ ๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๗ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐	สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.)	หน่วยงานรับแจ้งเหตุภัยคุกคามไซเบอร์
๒	เจ้าหน้าที่ สดช.	เบอร์โทรศัพท์ :๐๒-๐๒๔-๑๙๙๙ Email : - helpdesk@gdcc.onde.go.th ที่อยู่สำนักงาน : ๑๒๐ หมู่ ๓ ชั้น ๖-๙ อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพ ๑๐๒๑๐	สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)	หน่วยงานให้บริการคลาวด์ภาครัฐ (GDCC)
๓	เจ้าหน้าที่ สพร.	เบอร์โทรศัพท์ :๐๒-๖๑๒-๖๐๖๐ Email : - ที่อยู่สำนักงาน : ชั้น ๑๗ อาคารบางกอกไทย ทาวเวอร์ ๑๐๘ ถนน รางน้ำ แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)	ให้บริการคลาวด์กลางภาครัฐ (GDCC)
๔	ตัวแทน หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๕-๙๓๓-๖๖๖๙ Email : - ที่อยู่สำนักงาน : ซอยประชาอุทิศ ๔ แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กทม. ๑๐๒๑๐	บริษัท เน็ตเวิร์ค ซีสเต็ม อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด	เป็นผู้ดูแลอุปกรณ์ป้องกันเครือข่าย (Firewall)

๕	ตัวแทน หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์ :๐๒-๑๗๕-๕๕๕๕ Email : - ที่อยู่สำนักงาน : ๖๒ ซอยอุดมสุข ๖๐ (แยก ๑) แขวงหนองบอน เขตประเวศ กทม. ๑๐๒๕๐	บริษัท เจนเนซิส ไฮเทค จำกัด	เป็นผู้ให้บริการลิขสิทธิ์ Anti-virus
๖	ตัวแทน หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๔-๖๖๙-๔๙๓๙ Email : - ที่อยู่สำนักงาน : ๖๖๗/๑๕ อาคารอรรถบูรณ์ ชั้นที่ ๕ ห้องเลขที่ ๕๐๒/๓ ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินท์ เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐	บริษัท วีทูเอ็น ดีเวลลอปเปอร์ จำกัด	เป็นผู้พัฒนาและดูแลระบบชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) และระบบบริหารจัดการแผนงานงบประมาณ
๗	ตัวแทน หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๓-๘๘๑-๐๘๘๗ Email : - ที่อยู่สำนักงาน : ๑๔๒/๑๔๕ ซอยลาดพร้าว ๑๐๒ (เปี่ยมจันทร์) แขวงพลับพลา เขตวังทองหลาง กทม. ๑๐๓๐๐	บริษัท นิวไดซ์ จำกัด (สำนักงานใหญ่)	เป็นผู้พัฒนาและดูแลระบบโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการบุคลากร
๘	ตัวแทน หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๑-๖๑๕-๖๕๓๕ Email : - ที่อยู่สำนักงาน : ๒๙ ซอยราม อินทรา ๑๐๑ แขวง/เขตคันนายาว กทม. ๑๐๒๓๐	บริษัท สุดสุดดีไซน์ จำกัด (สำนักงานใหญ่)	เป็นผู้ดูแลระบบบริหารจัดการศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง

<u>๙.๔ โครงสร้างการรายงานเหตุการณ์ (Incident Reporting Structure)</u>

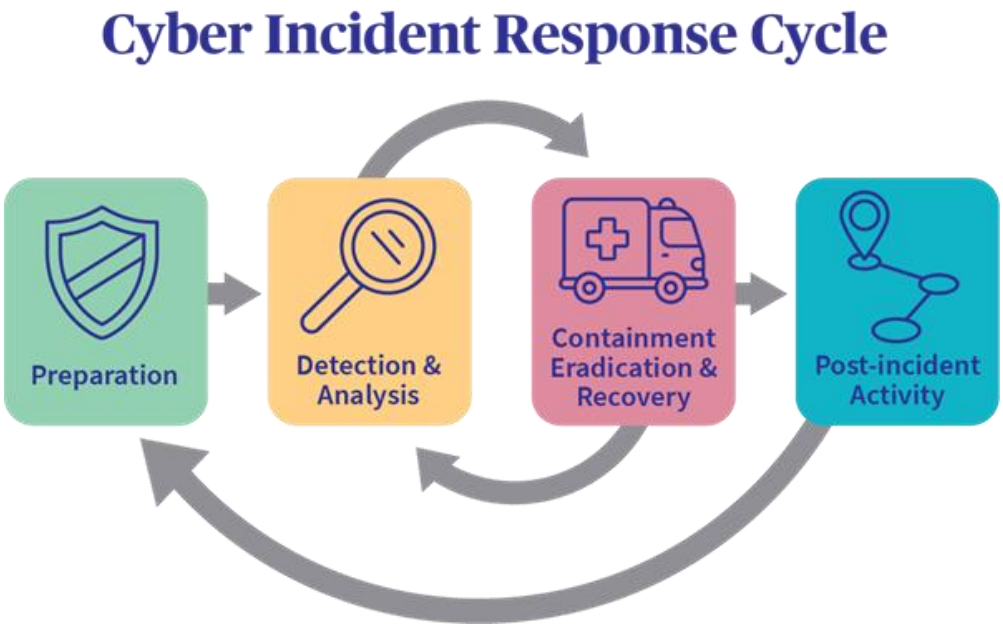
รายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อรับมือและตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์มีดังนี้

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
๑. การแจ้งเหตุ	ผู้พบเห็น/ผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก incident
๒. ขั้นการเตรียมการ (Preparation) ๒.๑ นโยบายหรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ๒.๒ จัดเตรียมทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ๒.๓ เตรียมการป้องกันและแจ้งเตือน ๒.๔ เตรียมรายละเอียดช่องทางการ ติดต่อสื่อสาร ๒.๕ การให้ความรู้ และวิธีปฏิบัติ ๒.๖ ทดสอบการตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์	ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident และเจ้าของระบบฯ

๓. ขั้นการตรวจจับและวิเคราะห์ภัยคุกคาม (Detection & Analysis) ๓.๑ รับแจ้งเหตุ ๓.๒ วิเคราะห์ความผิดปกติเมื่อได้รับแจ้ง ๓.๓ บันทึกข้อมูลเหตุการณ์ภัยคุกคาม ๓.๔ จัดลำดับความสำคัญของ incident ๓.๕ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายใน และภายนอก	ผู้รับแจ้งเหตุ ทีมเฝ้าระวังและวิเคราะห์การแจ้งเตือนภัยคุกคามจากอุปกรณ์ตรวจจับ ผู้รับแจ้งเหตุ ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident
๔. การระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Containment) ๔.๑ ควบคุมความเสียหาย ๔.๒ จัดเก็บและดูแลหลักฐานทางดิจิทัล	ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident
๕. การปราบปรามภัยคุกคามทางไซเบอร์และการฟื้นฟู (Eradication & Recovery) ๕.๑ แก้ไขสาเหตุ และผลกระทบจากการโจมตี ๕.๒ กู้คืนระบบ ข้อมูล และภาพลักษณ์จากความเสียหาย	ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident
๖. การดำเนินการภายหลังการแก้ปัญหาภัยคุกคาม (Post-incident) ๖.๑ เก็บรักษาหลักฐานและบันทึกการดำเนินงาน ๖.๒ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ กลไก แนวปฏิบัติในการรับมือ	ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident

๑๐. ขั้นตอนการรับมือ

แผนรับมือฯ ฉบับนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนการรับมือเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามข้อ ๑๙.๑ ในประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เรื่อง ประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔, ประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปราบปราม และระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ.๒๕๖๔ และประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานภัยคุกคามทางไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๖ รวมถึงนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ดังนี้

๑๐.๑ ขั้นตอนการเตรียมการ (preparation)

อ.ต.ก. มีมาตรการเพื่อเตรียมการและป้องกันการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ (preparation) เป็นสิ่งที่จะต้องทำในระยะเริ่มต้น เพื่อเตรียมความพร้อมเมื่อต้องเผชิญเหตุ ได้แก่ การจัดเตรียมข้อมูลให้พร้อม การจัดตั้งและฝึกอบรมบุคลากรหรือทีมงาน การจัดหาเครื่องมือและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น การตั้งค่าระบบต่าง ๆ ให้ปลอดภัย การจัดทำนโยบาย แผนงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) กำหนดโครงสร้างทีมรับมือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Incident Response Team: CIRT) รายละเอียดปรากฏตามข้อ ๙.๒

๒) กำหนดโครงสร้างการรายงานเหตุการณ์ (Incident Reporting Structure) รายละเอียดปรากฏตามข้อ ๙.๔

๓) กำหนดเกณฑ์และขั้นตอนในการเรียกใช้งาน (Activate) การตอบสนองต่อเหตุการณ์ และ CIRT

๔) จัดเตรียมข้อมูลและอุปกรณ์ รวมถึงช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่จำเป็น เช่น ข้อมูลการติดต่อและอุปรกรณ์ติดต่อสื่อสารของบุคลากร, กลไกรายงานเหตุการณ์, ห้องประชุม War room เป็นต้น

๕) จัดเตรียมอุปกรณ์, ซอฟต์แวร์ และแหล่งข้อมูลสำหรับวิเคราะห์เหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์

๖) จัดให้มีการประเมินความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงาน (Risk Assessment)

๗) จัดทำแผนผังโครงสร้างขั้นตอนการรับมือฯ ของหน่วยงาน โดยหน่วยงานอาจดูตัวอย่างการจัดทำแผนผังโครงสร้างขั้นตอนการรับมือฯ ได้ (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๒)

๑๐.๒ ขั้นตอนการตรวจจับและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Detection and Analysis)

เป็นการดำเนินการในการตรวจจับและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (detection and analysis) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ อ.ต.ก. สามารถบรรเทาความเสี่ยงที่ยังคงเหลืออยู่ และสามารถแจ้งเตือนได้อย่างทันท่วงทีเมื่อมีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้น ประกอบด้วยการดำเนินการตามเอกสารแนบท้าย ๒ ตารางที่ ๒.๒ ในประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปราบปรามและระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. ๒๕๖๔

แม้ว่า อ.ต.ก. จะจัดให้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันหรือควบคุมมิให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ขึ้นแล้วก็ตาม แต่ อ.ต.ก. ก็ยังคงต้องเตรียมความพร้อมอยู่เสมอเพื่อรับมือกับสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การดำเนินมาตรการในการตรวจจับและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Detection and Analysis) จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ อ.ต.ก. สามารถบรรเทาความเสี่ยงที่ยังคงเหลืออยู่ และสามารถแจ้งเตือนได้อย่างทันทวงทีเมื่อมีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้น

๑๐.๒.๑ การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการตรวจจับ incident

การตรวจจับ incident จะขึ้นอยู่กับระบบงานที่ใช้อยู่ รูปแบบของความพยายามโจมตี และกลไกในการปกป้องระบบ เพราะระบบการป้องกันจะแจ้งเตือน (Alert) หรือเก็บบันทึกข้อมูล (Log) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาความผิดปกติ และมีการปรับ Fine Tune เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการใช้งานของระบบ ลักษณะของข้อมูลแจ้งเตือนที่ใช้ในการตรวจจับแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท

- Precursor เป็นข้อมูลบ่งบอกว่า incident จะเกิดขึ้นในอนาคต
- Indicator เป็นข้อมูลบ่งบอกว่า incident ได้เคยเกิดขึ้นหรือกำลังเกิดขึ้นอยู่

อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการป้องกันและตรวจจับต้องพิจารณาตามความเหมาะสมกับระบบที่ต้องการป้องกัน และต้องทำการปรับ Fine Tune เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการใช้งานของระบบนั้น ๆ ซึ่งข้อมูลการแจ้งเตือนเพื่อตรวจจับการบุกรุกระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายมีดังนี้

๑๐.๒.๑.๑ ประเภท Alert

๑) IPS ระบบที่ทำหน้าที่ตรวจจับและป้องกันการโจมตีในระบบเครือข่าย มีการแจ้งเตือนเมื่อพบสิ่งที่ตรงกับวิธีการโจมตีที่ระบบรู้จัก

๒) SIEM ระบบตรวจจับความผิดปกติโดยใช้ข้อมูล Log จากระบบอื่น ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยต้องตั้งค่า Rule set โดยผู้เชี่ยวชาญ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เชื่อมต่ออยู่กับ SIEM

๓) Anti-Malware ทำหน้าที่ตรวจจับโปรแกรมประสงค์ร้าย ทำงานทั้งในระดับเครือข่าย และ Host การตรวจเจอ Malware ในระบบเป็นข้อบ่งชี้ได้ทั้งที่กำลังพยายามโจมตีและการโจมตีได้สำเร็จแล้ว

๔) Third-Party บริการสอดส่องดูแลความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับระบบ หรือระบบของหน่วยงาน ถูกนำไปโจมตีระบบอื่น ๆ ภายนอกองค์กรซึ่งบ่งบอกได้ว่าระบบภายในหน่วยงานได้ถูกยึดครองโดยผู้ไม่ประสงค์ดี และนำไปใช้สร้างความเสียหาย

๑๐.๒.๑.๒ ประเภท Log

๑) Operating System and Application Log ข้อมูลจาก Log ของ OS และ Application ที่ประกอบไปด้วยการบันทึกเหตุการณ์หลายประเภท สามารถถูกใช้ในการตรวจจับภัยคุกคามบางอย่างได้ขึ้นอยู่กับประเภทของ Log และ Rule set ที่ใช้ในการวิเคราะห์

๒) Network Device Log อุปกรณ์เครือข่ายที่มีการบันทึกข้อมูลที่ผ่านเข้าออกเครือข่าย สามารถถูกใช้ในการตรวจจับเหตุการณ์ภัยคุกคามบางอย่างได้ขึ้นอยู่กับประเภทของ Log และ Rule set ที่ใช้ในการวิเคราะห์

๑๐.๒.๑.๓ ข้อมูลจากแหล่งสาธารณะข้อมูลช่องโหว่และวิธีการโจมตีระบบรูปแบบใหม่สามารถถูกใช้เป็นข้อบ่งชี้ภัยคุกคามได้

๑๐.๒.๑.๔ บุคคลที่ทำหน้าที่แจ้งเตือนบุคคลภายในองค์กร บุคลากรทุกตำแหน่งสามารถเข้ารับการฝึกฝนเพื่อช่วยสอดส่องดูแล

๑๐.๒.๒ การวิเคราะห์เหตุภัยคุกคามหรือความผิดปกติเมื่อได้รับแจ้ง

การวิเคราะห์ภัยคุกคามเพื่อให้การดำเนินการต่อไปสามารถทำได้เร็วและถูกต้อง ใช้การวิเคราะห์ความผิดปกติเมื่อได้รับแจ้งดังนี้

๑๐.๒.๒.๑ Log Retention Policy คือ การใช้ Log จากอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น IPS, Network Devices เป็นต้น จะมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการวิเคราะห์หาสาเหตุการโจมตี และบันทึกเหตุการณ์เก็บไว้เพื่อหลักฐานทางกฎหมายหรือเรียกดูในอนาคต จึงต้องมีการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี และตามระยะเวลาตามกฎหมายกำหนด

๑๐.๒.๒.๒ Clock Synchronization อุปกรณ์ทุกชิ้นบนเครือข่ายต้องได้รับการ Synchronize เวลาให้ตรงกันอยู่เสมอเพื่อทำให้การ Correlate Event ทำได้ง่าย

๑๐.๒.๒.๓ Sniff and Analyze Network Data ทำการดักจับข้อมูลทางเครือข่ายเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

๑๐.๒.๒.๔ Seek Assistance เมื่อทีมตอบสนองไม่สามารถดำเนินการวิเคราะห์ incident เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงได้เพื่อกำจัดผู้บุกรุกออกจากระบบ จะใช้บริการให้คำแนะนำปรึกษาจากภายนอก เช่น CERT ต่าง ๆ

๑๐.๒.๓ การบันทึกภัยคุกคาม

ต้องทำการบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ภัยคุกคามเพื่อช่วยในการรับมือและตอบสนองภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยทำการบันทึกตั้งแต่การตรวจพบจนถึงสิ้นสุดของเหตุการณ์ภัยคุกคาม แบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ภัยคุกคาม (รายละเอียดดังภาคผนวก ๓)

๑๐.๒.๔ การบันทึกข้อมูลกิจกรรมเหตุการณ์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Incident Documentation)

ต้องจัดให้มีการจัดทำบันทึกข้อมูลกิจกรรมเหตุการณ์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Incident Documentation) โดย อ.ต.ก. ควรบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ ทุกขั้นตอนตั้งแต่ตรวจพบเหตุการณ์จนถึงกระบวนการสุดท้าย และข้อมูลดังกล่าวควรระบุรายละเอียดพร้อมเวลาที่เกิดเหตุและระยะเวลาที่ใช้ด้วยบันทึกข้อมูลดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ควรลงวันที่และลงนามโดยผู้มีหน้าที่จัดการรับมือเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเหตุการณ์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นจะได้รับการจัดการแก้ไขภายในระยะเวลาที่เหมาะสมโดยอาจกำหนดให้มีรายละเอียดตามแบบฟอร์มตัวอย่าง (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๔)

๑๐.๒.๕ การรายงานภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นกับบริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

ต้องจัดให้มีการรายงานภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นกับบริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานภัยคุกคามทางไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๖ ดังนี้

๑) กรณีมีเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศตาม ข้อ ๔ แห่งประกาศฯ ฉบับดังกล่าว ให้ใช้แบบฟอร์ม ก๑ โดยใช้แบบฟอร์มการรายงานตามกฎหมาย (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๕)

๒) กรณีมีเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบของหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศกับหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศตาม ข้อ ๕ แห่งประกาศฯ ฉบับดังกล่าว ให้ใช้แบบฟอร์ม ก๒ รายงานไปยัง สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ภายในระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมง โดยใช้แบบฟอร์มการรายงานตามกฎหมาย (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๕)

๓) หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแล จะต้องจัดทำและส่งรายงานสรุปจำนวนเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ทั้งหมดที่ได้เกิดขึ้นกับข้อมูลหรือระบบสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ ภายใต้การควบคุมหรือกำกับดูแลของตนในแต่ละปี ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ของปีถัดไป ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ โดยให้แยกสถิติหมวดหมู่ตามแบบที่กำหนดในเอกสาร ก๓ โดยใช้แบบฟอร์มการรายงานตามกฎหมาย (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๕)

๑๐.๒.๖ การวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดลำดับความสำคัญของ Incident

การวิเคราะห์ผลกระทบและความรุนแรง เพื่อจัดลำดับความสำคัญของ Incident และช่วยในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์เพื่อดำเนินการรับมือและตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และลดผลกระทบทางธุรกิจให้น้อยลงที่สุด การกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดลำดับความสำคัญของ Incident โดยอย่างน้อยควรครอบคลุมในด้านผลกระทบต่อการให้บริการ (Functional Impact) ผลกระทบต่อข้อมูล (Information Impact) และความสามารถในการฟื้นฟูระบบ (Recoverability)

๑๐.๒.๖.๑ ผลกระทบต่อการให้บริการ (Functional Impact) ผลกระทบต่อการให้บริการ และการดำเนินงานของ อ.ต.ก. ที่เกิดภัยคุกคาม พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบัน และผลกระทบที่มีโอกาสเกิดขึ้นหากเหตุการณ์ภัยคุกคามยังไม่ถูกควบคุมโดยทันทีซึ่งรวมถึงผลกระทบทางด้านการปฏิบัติงานของระบบ การให้บริการต่าง ๆ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินธุรกิจ (Impact to Business) ที่ทำให้เกิดความขัดข้องหรือเสียหายต่อธุรกิจ ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร็วอาจจะมีผลเสียมากยิ่งขึ้น โดยระดับของ Functional Impact มีดังนี้

Security Level	คำอธิบาย	ประเภท/รูปแบบของภัยคุกคาม
Low	ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลต่อระบบคอมพิวเตอร์อุปกรณ์โครงสร้างเครือข่าย หรือระบบงานขององค์กร เพียงเล็กน้อย หรืออาจทำให้ด้อยประสิทธิภาพ ลงไปบ้าง แต่ไม่กระทบกับระบบโดยรวม	- ไวรัสคอมพิวเตอร์ (Computer Virus) - หนอนคอมพิวเตอร์ (Computer worm) - Spam Mail หรืออีเมล์ขยะ - Botnet - สปายแวร์ (Spyware)
Medium	ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลต่อระบบคอมพิวเตอร์อุปกรณ์โครงสร้าง เครือข่าย หรือระบบงานขององค์กร เพียงเล็กน้อย หรืออาจทำให้ด้อย ประสิทธิภาพลงไปบ้าง แต่ไม่ถึงกับทำให้ระบบหรือบริการต้องหยุดชะงัก หรือไม่สามารถใช้งานได้	- ม้าโทรจัน (Trojan horse) - Backdoor - Rootkit - การโจมตีแบบ DoS/DDoS - Phishing
High	ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลหรือ อาจต่อระบบคอมพิวเตอร์อุปกรณ์ โครงสร้างเครือข่าย หรือระบบงานขององค์กรโดยรวมอย่างรุนแรง หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผู้โจมตี มีความมุ่งหมายที่จะทำให้ระบบ และข้อมูลของหน่วยงานเสียหาย จนไม่สามารถทำงานหรือให้บริการได้	- ซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่ (Ransomware) - Sniffing - Social Engineering - Password Attack - Insider Treats - SQL Injection - Form Jacking
Extreme	ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลต่อระบบคอมพิวเตอร์อุปกรณ์โครงสร้าง เครือข่าย หรือระบบงานขององค์กร อย่างรุนแรง หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผู้โจมตีจะทำให้ระบบและข้อมูลของหน่วยงานเสียหาย จนไม่สามารถทำงานหรือให้บริการได้ส่งผลเสียหาย เป็นวงกว้างซึ่งอาจทำให้หน่วยงาน อยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา	- ผู้บุกรุก (Hacker)

๑๐.๒.๖.๒ ผลกระทบต่อข้อมูล (Information Impact) ควรพิจารณา ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการรักษาความลับ (Confidentiality) ด้านการรักษาความครบถ้วน (Integrity) และด้านการรักษาสภาพพร้อม ใช้ (Availability) รวมทั้งควรพิจารณาว่าเหตุการณ์ภัยคุกคามส่งผลต่อการดำเนินงานโดยรวมที่จะส่งผลต่อข้อมูลสำคัญ (Sensitive Information) อย่างไร เช่น ข้อมูลถูกทำลาย หรือสูญหาย หรือรั่วไหล หรือการแก้ไขโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นต้น โดยระดับของ Functional Impact มีดังนี้

- None ไม่มีข้อมูลรั่วไหล ถูกเปลี่ยนแปลง ทำลาย หรือเข้าถึง โดยที่ไม่ได้รับอนุญาต
- Privacy Breach ข้อมูลที่ใช้ระบุตัวบุคคล (Personal Identifiable Information; PII) รั่วไหลหรือถูกเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต
- Proprietary Breach ข้อมูลความลับที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ รั่วไหล หรือถูกเข้าถึงโดยไม่ได้ รับอนุญาต
- Integrity Loss ข้อมูลที่เป็น Privacy และ Propriety ถูกเปลี่ยนแปลง หรือทำลาย โดยไม่ได้ รับอนุญาต

๑๐.๒.๖.๓ ความสามารถในการฟื้นฟูระบบ (Recoverability) ความสามารถในการฟื้นฟูระบบ ควรพิจารณาจากระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการฟื้นฟูระบบจากเหตุภัยคุกคาม ซึ่งความรุนแรงของเหตุ ภัยคุกคามและประเภทของทรัพย์สินสารสนเทศเช่น ระบบ และข้อมูล เป็นต้น ที่ได้รับผลกระทบจะเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาความสามารถ หรือความยากง่ายในการฟื้นฟูระบบ รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้โดยระดับของ Recoverability Effort มีดังนี้

- Regular เวลาในการกู้คืนสามารถคาดการณ์ได้ โดยใช้ทรัพยากรที่มี
- Supplemented เวลาในการกู้คืนสามารถคาดการณ์ได้ แต่ต้องมีการจัดหาทรัพยากรเพิ่ม
- Extended เวลาในการกู้คืนไม่สามารถคาดการณ์ได้ ต้องใช้ทรัพยากรและความช่วยเหลือจากภายนอก
- Not Recoverable การกู้คืนไม่สามารถทำได้ ใช้กับสถานการณ์ที่ข้อมูลได้รั่วไหลสู่สาธารณะแล้ว เป็นต้น ให้ใช้วิธีการติดตามและจำกัดการแพร่กระจายรวมถึงการเยียวยาผลกระทบ

๑๐.๒.๗ การติดต่อประสานงานและแจ้งข้อมูล

ทีมรับมือและตอบสนองภัยคุกคามต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเหตุภัยคุกคามกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ทุกคนสามารถดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้กำหนดไว้ โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างการรับมือ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ รายละเอียดมีดังนี้

ลำดับ	ผู้เกี่ยวข้อง	หน้าที่
๑	ผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก incident	แจ้งเหตุหรือรายงานด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่พบหรือสงสัยว่ามีภัยคุกคามเกิดขึ้น
๒	ผู้รับแจ้งเหตุ	รับแจ้งเหตุหรือรับรายงานด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
๓	ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident	๑.รับมือและตอบสนองต่อเหตุการณ์ผิดปกติทางไซเบอร์ ๒.ให้คำแนะนำปรึกษาบุคลากรที่เกี่ยวกับจุดอ่อน การป้องกัน ข้อควรระมัดระวัง และแจ้งเตือนภัยคุกคามที่เกิดใหม่ให้เจ้าหน้าที่ ในหน่วยงาน ๓.มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภายนอกองค์กร เช่น Thai CERT เพื่อแบ่งปันข้อมูลข่าวสารด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์เพื่อป้องกันและตอบสนองภัยคุกคามได้เร็วขึ้น

๔	ทีมเฝ้าระวังและวิเคราะห์การแจ้งเตือน incident	๑.เฝ้าระวังและวิเคราะห์การแจ้งเตือนภัยคุกคามจากอุปกรณ์ตรวจจับ ๒.ให้คำแนะนำปรึกษาบุคลากรที่เกี่ยวกับจุดอ่อน การป้องกัน ข้อควรระมัดระวัง และแจ้งเตือนภัยคุกคามที่เกิดใหม่ให้เจ้าหน้าที่ ในหน่วยงาน ๓.มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภายนอกองค์กร เช่น Thai CERT เพื่อแบ่งปันข้อมูลข่าวสารด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์เพื่อป้องกัน และตอบสนองภัยคุกคามได้เร็วขึ้น
๕	ผู้บริหาร	รับผิดชอบกำหนดนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะ คำปรึกษา จัดหา และสนับสนุนงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่าย ตลอดจนติดตาม กำกับ ดูแล ควบคุมเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับการป้องกันความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

หมายเหตุ ทีมรับมือและตอบสนองต่อ incident และทีมเฝ้าระวังและวิเคราะห์การแจ้งเตือน incident ควรเป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ ผ่านการอบรมด้าน Cybersecurity ที่มีการรับรอง Certification และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์

๑๐.๒.๘ การฝึกฝนและการทดสอบ

ผู้ทำหน้าที่รับมือและตอบสนองต่อ incident ควรได้รับการอบรมฝึกฝนและทดสอบการรับมือ และตอบสนองต่อ incident เพื่อให้ทุกคนตระหนักและเข้าใจถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ และเป้าหมายตามแผนที่กำหนด รวมทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะเพื่อให้สามารถดำเนินงานตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดให้มีการทดสอบแผนเป็นประจำเพื่อประเมินและทราบถึงประเด็นหรือช่องโหว่ (Gap) ที่ควรพัฒนา และเพิ่มความชำนาญให้กับบุคลากรของทีมรับมือและตอบสนองฯ โดยการทดสอบแผนควรดำเนินการทดสอบอย่างสม่ำเสมอ

(๑) ประเภทของการฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ตามความซับซ้อนของสถานการณ์ภัยคุกคาม

ประเภทการฝึกซ้อม	รายละเอียด	ความถี่
Tabletop Exercise (TTX)	ฝึกซ้อมในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยทีมงานจะจำลองสถานการณ์ภัยคุกคาม และให้ทีม CIRT วิเคราะห์แนวทางตอบโต้	ทุกๆ ๖ เดือน
Simulation Exercise (SIMEX)	จำลองสถานการณ์ภัยคุกคามไซเบอร์แบบสมจริง เช่น การโจมตี Ransomware หรือ Phishing Attack ให้ทีมปฏิบัติจริง	ปีละ ๑ ครั้ง
Red Team vs. Blue Team Drill	ทดสอบทีมรักษาความปลอดภัย (Blue Team) โดยให้ทีมโจมตี (Red Team) พยายามเจาะระบบและตรวจสอบช่องโหว่	ปีละ ๑ ครั้ง

(๒) กระบวนการฝึกซ้อม

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนการฝึกซ้อม (Preparation)

ผู้รับผิดชอบ : กองเทคโนโลยีและสารสนเทศ (กส.) ร่วมกับทีม CIRT

แนวทางดำเนินการ :

- กำหนดวัตถุประสงค์ ของการฝึกซ้อม เช่น ทดสอบการตอบสนองต่อ Ransomware
- เลือกประเภทของการฝึกซ้อม (Tabletop, Simulation หรือ Red/Blue Team)
- กำหนดขอบเขตของการฝึกซ้อม (เช่น ระบบ ERP, ระบบ e-Payment)
- จัดทำ Scenario จำลองภัยคุกคามทางไซเบอร์ เช่น Phishing Attack, DDoS

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการฝึกซ้อม (Execution)

ผู้รับผิดชอบ : ทีมรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ (CIRT) และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

แนวทางดำเนินการ :

- แจ้งเตือนสถานการณ์จำลองให้ทีมงานทราบล่วงหน้า (สำหรับ Tabletop Exercise เท่านั้น)
- เริ่มต้นการจำลองเหตุการณ์ โดยทีมผู้ฝึกซ้อม (Exercise Controller)
- ทีม CIRT วิเคราะห์และตอบโต้ ตามแผนรับมือที่กำหนด
- บันทึกการดำเนินการ และระยะเวลาการตอบสนอง (Response Time)

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินผลและสรุปบทเรียน (Post-Exercise Review)

ผู้รับผิดชอบ : กองเทคโนโลยีและสารสนเทศ (กส.), ผู้บริหาร และทีม CIRT

แนวทางดำเนินการ :

- ประเมินประสิทธิภาพของทีม CIRT โดยเปรียบเทียบกับ RTO (Recovery Time Objective) และ RPO (Recovery Point Objective)
- วิเคราะห์จุดอ่อนและข้อผิดพลาด เช่น ช่องโหว่ที่ถูกโจมตีสำเร็จ
- จัดทำรายงานสรุป (After-Action Report : AAR) พร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

(๓) ตัวอย่างสถานการณ์จำลอง (Cyber Attack Scenarios)

สถานการณ์	รายละเอียด	เป้าหมายของการฝึกซ้อม
Phishing Attack	พนักงานได้รับอีเมลปลอมที่มีลิงก์อันตราย	ตรวจสอบว่าพนักงานรู้เท่าทันภัยคุกคามและมีการแจ้งเตือนที่เหมาะสม
Ransomware Attack	ระบบ ERP ถูกเข้ารหัสเรียกค่าไถ่	ทดสอบการกู้คืนข้อมูลจาก Immutable Backup
Insider Threat	พนักงานพยายามดาวน์โหลดข้อมูลสำคัญออกจากระบบ	ทดสอบการตรวจจับของ SIEM และมาตรการ Zero Trust
DDoS Attack	เว็บไซต์หลักของ อ.ต.ก. ถูกโจมตีทำให้ใช้งานไม่ได้	ทดสอบการป้องกันด้วย Firewall และ CDN
Zero-Day Exploit	ระบบถูกโจมตีด้วยช่องโหว่ที่ยังไม่มีแพตช์แก้ไข	ทดสอบการตอบสนองของทีม CIRT

<u>๑๐.๓ ขั้นตอนการระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์ การปราบปรามภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการฟื้นฟูระบบงานที่ได้รับผลกระทบ (containment, eradication, and recovery)</u>

เมื่อมีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นหรือเมื่อหน่วยงานได้รับแจ้งเตือนการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ หน่วยงานต้องมีการกำหนดแนวทางการดำเนินมาตรการเพื่อระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์และการฟื้นฟูระบบที่ได้รับผลกระทบ (Containment, Eradication, and Recovery) โดยกำหนดให้สอดคล้องกับความรุนแรง และระดับของภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ จนกระทั่งสามารถกู้คืนทรัพยสินสำคัญทางสารสนเทศให้กลับมาดำเนินงานหรือให้บริการได้ตามปกติ

๑๐.๓.๑ วิธีการควบคุมความเสียหาย คือการตัดสินใจเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม ดังนี้

- ปิดระบบ (Shut Down)
- ตัดการเชื่อมต่อทางเครือข่ายทั้งหมด (Network disconnection) ทั้งนี้ อาจมียกเว้นการเชื่อมต่อสำหรับ Endpoint Detection & Response Agent (กระบวนการตรวจสอบและตรวจจับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ ที่น่าสงสัยใด ๆ ที่เกิดขึ้นที่ปลายทางแบบเรียลไทม์)
- หยุดการทำงานของฟังก์ชันที่เกี่ยวข้อง (Disabling Certain Functions)
- Redirect Network Traffic และ/หรือความสนใจของผู้บุกรุกไปยัง Blackhole/ Sandbox/ Honeypot

ทั้งนี้ การตัดสินใจเลือกใช้วิธีการควบคุมความเสียหายจะขึ้นอยู่กับลักษณะสถานการณ์ที่กำลังเผชิญ ประเภทของภัยคุกคาม ระบบงานหรือบริการที่ได้รับผลกระทบ ระยะเวลาและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการควบคุมความเสียหาย

๑๐.๓.๒ การจัดเก็บและดูแลรักษาหลักฐานทางดิจิทัล

วัตถุประสงค์หลักของการจัดเก็บหลักฐาน คือเพื่อให้การแก้ไข Incident ส่งผลกระทบต่อธุรกิจให้น้อยที่สุด (Minimizing impact to the business) นอกจากนี้ หลักฐานอาจมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในการดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมาย ดังนี้ การดำเนินการจัดเก็บหลักฐานทางดิจิทัลสามารถดำเนินการโดยพิจารณาตามหลักการดังต่อไปนี้

- เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวกับหลักฐานดิจิทัล เพื่อให้สามารถนำไปใช้ ได้ในชั้นศาล
- หลักฐานมีบันทึกการเข้าถึงและการกระทำการใด ๆ ต่อหลักฐานตลอดเวลาอย่างรัดกุม
- การเปลี่ยนตัวผู้ดูแลจำเป็นต้องมีการจัดทำบันทึกห่วงโซ่หลักฐาน (Chain of Custody) รายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐาน ควรประกอบด้วยข้อมูลอย่างน้อยดังต่อไปนี้

๑) ข้อมูลเฉพาะ เช่น Location, Serial Number, Model Number, Hostname, Media Access Control (MAC) และ Address เป็นต้น

๒) ชื่อ ตำแหน่ง และช่องทางการติดต่อผู้จัดเก็บและรักษาหลักฐานระหว่างการรับมือ Incident

๓) สถานที่จัดเก็บหลักฐาน

๑๐.๓.๓ การกำจัดสาเหตุและการกู้คืนระบบให้กลับมาทำงานปกติ

เมื่อมีการควบคุมความเสียหาย และมีการเก็บหลักฐานข้อมูลเพิ่มเติมเรียบร้อยแล้วข้อมูลทั้งหมด จะต้องนำกลับมาวิเคราะห์ตามหลักการที่ได้กล่าวไว้ใน “ขั้นตอนที่ ๒ เรื่องการตรวจจับและวิเคราะห์ (Detection & Analysis)” จนกว่าจะสามารถกำจัดสาเหตุที่ทำให้เกิด Incident และช่องทางที่ผู้บุกรุกได้สร้างไว้เพื่อเข้ามาในระบบทั้งหมดได้เรียบร้อย ซึ่งการกำจัดสาเหตุที่ทำให้เกิด Incident และผลกระทบ ได้แก่

- การปิดช่องโหว่ของระบบ
- การยกเลิก User Account ที่ผู้บุกรุกใช้เข้าสู่ระบบ
- การแจ้งให้ผู้ใช้งานเปลี่ยนรหัสผ่าน
- การลบโปรแกรมประเภท Backdoor ออกจากระบบ
- การใช้ข้อมูล Indicator of Compromise (Ioc) ในการสแกนหา Malware หรือร่องรอยอื่น ๆ ในระบบที่ยังหลงเหลือของผู้บุกรุกเพื่อดำเนินการกำจัดให้ออกจากระบบทั้งหมด

หลังจากดำเนินการควบคุมความเสียหาย กำจัดสาเหตุของภัยคุกคามเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูระบบให้เข้าสู่สภาวะการทำงานปกติโดยในขั้นตอนนี้สิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และควรเตรียมการล่วงหน้าในเรื่องดังต่อไปนี้

- การ Restore Operating System หรือ Application Software ต่าง ๆ จาก Master Image ที่ปลอดภัย
- การ Restore ข้อมูลกลับเข้าระบบจาก Back Up Storage

<u>๑๐.๔ ขั้นตอนการดำเนินการภายหลังการแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Post-Incident activity)</u>

การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวของภายหลังการแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Post-incident Activity) นั้น ให้จัดทำข้อกำหนดขั้นตอน วิธีปฏิบัติ ที่เกี่ยวของเพื่อให้มีแนวทางที่ชัดเจน ซึ่งการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว เพื่อให้สามารถเรียนรู้จากเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ผ่านมา และสามารถหาแนวทางเพื่อแก้ไขจุดบกพร่อง และพัฒนาแนวทางรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ตอไปในอนาคต โดยให้มีการประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในการนำไปพัฒนาและปรับปรุงแนวทางในการรับมือและตอบสนองภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมทั้งการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาปรับปรุง

นอกจากนี้ต้องเก็บรักษาข้อมูลและพยานหลักฐานที่จำเป็น เพื่อใช้ในกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือใช้ในกรณีที่ต้องการร้องทุกข์หรือดำเนินคดี เนื่องจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นนั้น อาจเข้าลักษณะเป็น ๑๒ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติวาด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการเก็บข้อมูลบางประเภทนั้นอาจจำเป็นต้องดำเนินการตั้งแต่เมื่อมีการตรวจพบว่ามีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้น เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวอาจสูญหายไปในระหว่างที่ต้องระงับเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้น หรืออาจถูกลบหรือทำลายโดยผู้โจมตีเมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และหลักฐานที่จำเป็นแล้วให้นำข้อมูลและหลักฐานที่รวบรวมได้มาใช้ในการจัดทำบันทึกข้อมูลสถิติภัยคุกคามทางไซเบอร์โดยอาจจัดทำเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือนเพื่อเสนอต่อผู้ที่มีหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบภายในหน่วยงาน และกำหนดขั้นตอนที่หน่วยงานควรดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ในลักษณะดังกล่าวขึ้นอีกในอนาคต

หลักการดูแลรักษาหลักฐานทางดิจิทัลที่สำคัญมีดังนี้

๑. Assessment	การประเมินเพื่อหาจุดที่ต้องดำเนินการจัดเก็บหลักฐานของ incident ที่กำลังรับมือและตอบสนอง เช่น Hard Disk, RAM, External Hard Disk, Mobile Device เป็นต้น
๒. Acquisition	ดำเนินการจัดเก็บหลักฐานด้วยการทำสำเนา (Duplication/Bit-for-bit Acquisition) ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม โดยมีข้อควรระวังในเรื่องดังต่อไปนี้ ๑. ต้องป้องกันการเปลี่ยนแปลงของหลักฐานด้วยการใช้งาน Hardware Write Blocker

	๒. ต้องคำนึงถึง Volatility หรือความอ่อนไหวต่อการสูญเสียกระแสไฟฟ้าของหลักฐาน เช่น ข้อมูลที่เสี่ยงต่อการสูญหายหากไม่มีกระแสไฟคอยเลี้ยง เช่น RAM ต้องได้รับการเก็บรักษาเป็นอันดับแรก เป็นต้น ๓. ต้องบันทึกรายละเอียดการดำเนินงานทุกขั้นตอนที่ลงมือปฏิบัติอย่างละเอียด ๔. ต้องทำการบันทึกหลักฐาน (Chain of Custody)
๓. Authentication	ทำการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานที่ Duplicate และเปรียบเทียบกับต้นฉบับด้วยวิธี Cryptographic Hash เช่น MD5, SHA1, SHA256
๔. Analysis & Report	วิเคราะห์หาข้อมูลจากชุดหลักฐานที่ดำเนินการจัดเก็บเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง หรือเพื่อค้นหาสาเหตุของการเกิด Incident
๕. Archive	จัดเก็บหลักฐานไว้ในที่เหมาะสม ปลอดภัย และบันทึก Chain of Custody Form ทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้ายหลักฐาน พร้อมทั้งระบุเหตุผลของการเคลื่อนย้าย

Chain of custody หรือ “ห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน” คือ เอกสารแสดงลำดับการเกิดเหตุการณ์ หรือเอกสารแสดงทุกขั้นตอน ตั้งแต่การยึดเครื่องคอมพิวเตอร์ การดูแลรักษา การควบคุม การวิเคราะห์ และการจัดเก็บหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากหลักฐานที่พบสามารถนำไปใช้ในยืนยันได้ในชั้นศาล หลักฐานเหล่านี้จึงจะต้องได้รับการจัดการอย่างระมัดระวัง และรอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงข้อกล่าวหาว่าเป็นหลักฐานที่ปลอมหรือทำขึ้นมา

๑๐.๕ การจัดทำรายการตรวจสอบการจัดการเหตุการณ์ (Incident Handling Checklist)

การจัดทำรายการตรวจสอบการจัดการเหตุการณ์ (Incident Handling Checklist) ซึ่งจะช่วยให้แนวทางแก่หน่วยงานเกี่ยวกับขั้นตอนสำคัญที่ควรดำเนินการ โดยสามารถใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาความเหมาะสมในการจัดทำรายการตรวจสอบได้ (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๖)

๑๑. การเตรียมความพร้อม

๑๑.๑ การเตรียมพร้อมด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

(๑) อุปกรณ์ป้องกันเครือข่าย (Next Generation Firewall) ใช้สำหรับป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ประเภท Dos/DDos, BOTNET, Phishing, Sniffing, Hacker ทั้งนี้อุปกรณ์ป้องกันระบบเครือข่ายต้องมีความสามารถอื่น ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ ความสามารถในการด้านการตรวจจับการบุกรุก (IPS) ความสามารถในการคัดกรองเว็บไซต์อันตราย (Web Filtering) และการควบคุมการใช้งานซอฟต์แวร์ (Application Control) เป็นอย่างน้อย

(๒) ชุดโปรแกรมตรวจสอบประสิทธิภาพระบบเครือข่าย (Next Monitoring Software) ใช้สำหรับตรวจจับความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก.

(๓) อุปกรณ์ป้องกันการบุกรุกเว็บไซต์ (Web Application Firewall: WAF) ใช้สำหรับป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นกับระบบงานคอมพิวเตอร์ของ อ.ต.ก. ที่พัฒนาขึ้นมาและให้บริการผ่าน Web Browser ได้แก่ การคุกคามทางไซเบอร์ประเภท Hacker โดยสามารถป้องกันเทคนิคการบุกรุก เช่น Cross-site Scripting และ SQL Injection ได้เป็นอย่างน้อย

(๔) ชุดโปรแกรมสำรองข้อมูล ใช้สำหรับกระบวนการสำรองข้อมูล และการกู้ข้อมูล ของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของ อ.ต.ก. รวมทั้งยังสามารถสำรองข้อมูลแบบเข้ารหัสได้

(๕) อุปกรณ์สำหรับจัดเก็บข้อมูลแบบ SAN (Storage Area Network) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับติดตั้งระบบงานคอมพิวเตอร์ของ อ.ต.ก. และสามารถลดผลกระทบที่เกิดจาก Ransomware ได้ โดย อ.ต.ก. จะใช้อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลภายนอกดังกล่าวจัดทำพื้นที่จัดเก็บข้อมูลส่วนกลาง โดยกำหนดให้แต่ละหน่วยงานภายใน อ.ต.ก. มีพื้นที่จัดเก็บข้อมูลอย่างน้อย ๕๐๐ GB และจะมีการสำรองข้อมูลจากพื้นที่จัดเก็บข้อมูลส่วนกลางอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหากหน่วยงานภายใน อ.ต.ก. นำไฟล์สำคัญมาจัดเก็บไว้บนพื้นที่จัดเก็บข้อมูลส่วนกลางแล้วแม้ว่าจะเกิดภัยคุกคามไซเบอร์ประเภท Ransomware ก็จะสามารสำเนาข้อมูลสำคัญที่เก็บข้อมูลบนพื้นที่จัดเก็บข้อมูลส่วนกลางกลับมาใช้งานได้

(๖) ระบบงานคอมพิวเตอร์สำรอง ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถกู้ระบบงานคอมพิวเตอร์ขึ้นมาได้

(๗) อุปกรณ์จัดเก็บ Log File ใช้สำหรับจัดเก็บข้อมูลจราจรคอมพิวเตอร์ ที่เกิดขึ้นจากการใช้งานเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก.

(๘) อุปกรณ์วิเคราะห์ Log File ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจราจรคอมพิวเตอร์ที่เกิดขึ้นจากการใช้งานเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก. ซึ่งข้อมูลที่ถูกวิเคราะห์ดังกล่าวจะช่วยระบุถึงหมายเลข IP Address ของผู้คุกคาม/ผู้โจมตี และลักษณะภัยคุกคามไซเบอร์ที่โจมตีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก. และใช้ประกอบการทำรายงาน

(๙) ชุดโปรแกรมป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์แบบองค์กร (Corporate Antivirus Software) ใช้สำหรับติดตั้งบนเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์โน๊ตบุ๊ค และเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของ อ.ต.ก. ซึ่งสามารถป้องกันภัยคุกคามไซเบอร์ประเภท Malware, Computer Virus, Computer Worm, Trojan, Spyware, Ransomware, Botnet, Spam Mail ได้

<u>๑๑.๒ การเตรียมพร้อมแผนการตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์</u>

เพื่อให้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก. สามารถรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ที่มีการพัฒนาขึ้นตลอดเวลา อ.ต.ก. จะพิจารณาจัดหาหรือจ้างผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเสี่ยงการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มาตรวจสอบ โดยจะมีการตรวจสอบอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งในการตรวจสอบ และประเมินความเสี่ยงนี้ สามารถค้นหาภัยคุกคามไซเบอร์ประเภท Backdoor ที่ถูกซ่อนอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ จากขั้นตอนการพัฒนาระบบงานได้

<u>๑๑.๓ การเตรียมพร้อมด้านบุคลากร</u>

(๑) การให้ความรู้ เพื่อให้บุคลากรของ อ.ต.ก. มีความรู้เกี่ยงกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ อ.ต.ก.จะพิจารณาจัดหาหรือจ้างผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเสี่ยงการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรของ อ.ต.ก. อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๒) การแจ้งรายชื่อเจ้าหน้าที่ สำหรับประสานงานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตราที่ ๔๖ กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐแจ้งรายชื่อเจ้าหน้าที่ระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ โดย อ.ต.ก. จะกำหนดระดับภัยคุกคามทางไซเบอร์ตาม พระราชบัญญัติการ

รักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตราที่ ๖๐ และจะแจ้งรายชื่อผู้เจ้าหน้าที่เพื่อประสานงานด้านการรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ในระดับต่าง ๆ

(๓) มีผู้ดูแลด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย และผู้ดูแลระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก.

๑๑.๔ การเตรียมความพร้อมด้านการสำรองข้อมูลและระบบคอมพิวเตอร์สำรอง

ในกรณีที่ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ก่อเกิดความเสียหายแก่ระบบคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก. อย่างมากจนไม่สามารถทำงานได้เป็นเวลานาน อ.ต.ก. จะพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาโดยวิธีการกู้คืนข้อมูลที่เสียหาย หรือเปิดใช้ระบบคอมพิวเตอร์สำรอง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลางของ อ.ต.ก. สามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็วที่สุด

การสำรองข้อมูลของ อ.ต.ก. จะใช้ ๓ ระดับหลัก ได้แก่

๑. Primary Backup (On-Premise Backup) – สำรองข้อมูลในศูนย์ข้อมูลหลักของ อ.ต.ก.

๒. Immutable Backup (WORM Storage) – สำรองข้อมูลที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือลบได้

๓. Offsite Backup (Government Cloud & Data Center) – สำรองข้อมูลไปยังระบบภายนอกเพื่อป้องกันภัยพิบัติ

๑๑.๔.๑ วิธีการสำรองข้อมูล

(๑) Immutable Backup (สำรองข้อมูลแบบเปลี่ยนแปลงไม่ได้)

วัตถุประสงค์ : ป้องกันการแก้ไข หรือลบข้อมูลสำรองโดยไม่ได้รับอนุญาต

แนวทางดำเนินการ :

- ใช้ระบบ WORM (Write Once, Read Many) Storage เช่น Dell EMC Data Domain หรือ NetApp SnapLock
- กำหนด Retention Policy ไม่ให้ข้อมูลถูกเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลา ๙๐ - ๓๖๕ วัน
- แยก Credential สำหรับการเข้าถึงข้อมูลสำรอง ออกจากบัญชีที่ใช้ในระบบหลัก
- ใช้ Multi-Factor Authentication (MFA) ในการเข้าถึงระบบสำรองข้อมูล

(๒) Offsite Backup (สำรองข้อมูลนอกสถานที่)

วัตถุประสงค์ : ป้องกันความเสียหายของข้อมูลจากภัยพิบัติหรือการโจมตีระบบทั้งหมด

แนวทางดำเนินการ :

- สำรองข้อมูลไปยัง Government Cloud (GDCC – Government Data Center and Cloud)
- ใช้ Offsite Data Center ที่ได้รับมาตรฐาน ISO ๒๗๐๐๑ และ PDPA
- กำหนด Geo-Redundant Backup (สำรองข้อมูลในหลายสถานที่)
- ใช้ Hybrid Cloud Backup เช่น Veeam Cloud Connect หรือ AWS S๓ Glacier

๑๑.๔.๒ ตารางกำหนดการสำรองข้อมูล

ประเภทข้อมูล	ความถี่ในการสำรอง	รูปแบบสำรอง	ระยะเวลาการเก็บรักษา	สถานที่เก็บ
ข้อมูลทั่วไป (Public)	รายวัน	Incremental Backup	๓ เดือน	On-Premise Backup
ข้อมูลสำคัญ (Critical)	รายชั่วโมง	Immutable Backup	๑ ปี	WORM Storage
ข้อมูลความลับ (Confidential)	รายชั่วโมง	Immutable + Offsite Backup	๕ ปี	Government Cloud
ข้อมูลที่ต้องการความต่อเนื่องสูง (Business Continuity)	Real-time	Continuous Replication	๗ ปี	Hybrid Cloud Backup

๑๑.๔.๓ การทดสอบและกู้คืนข้อมูล (Disaster Recovery Testing)

การทดสอบการกู้คืนข้อมูล (Restore Testing)

(๑) ทดสอบการกู้คืนข้อมูลจาก Immutable Backup ทุก ๓ เดือน

(๒) ทดสอบ Failover ไปยัง Offsite Backup อย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง

(๓) ทดสอบการสำรองและกู้คืน ฐานข้อมูลสำคัญ เช่น ระบบ ERP และ e-Payment

๑๑.๔.๔ มาตรการควบคุมความปลอดภัยในการสำรองข้อมูล

(๑) กำหนดให้เจ้าหน้าที่ IT ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลสำรองต้องผ่านการอบรม Cybersecurity Awareness

(๒) บังคับใช้ Zero Trust Policy โดยกำหนด Least Privilege Access

(๓) ใช้ Data Encryption (AES-๒๕๖) ในการป้องกันข้อมูลสำรอง

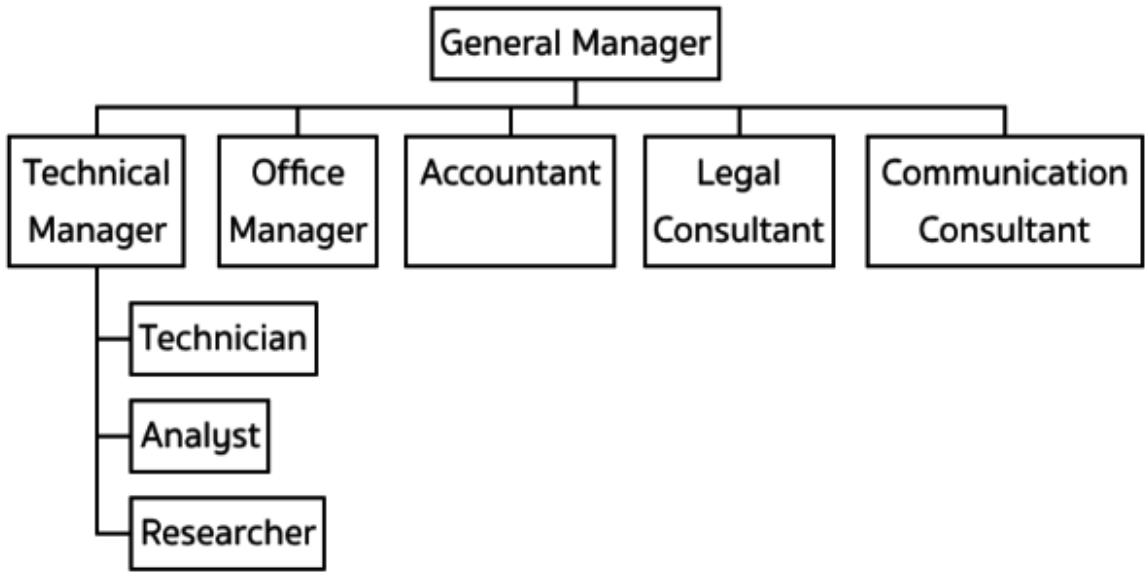
(๔) ติดตั้ง EDR (Endpoint Detection & Response) และ SIEM (Security Information & Event Management) เพื่อมอนิเตอร์กิจกรรมที่ผิดปกติ

ภาคผนวก ๑
โครงสร้างทีมรับมือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
(Cyber Incident Response Team: CIRT)

ทีมตอบสนองต่อเหตุการณ์ซึ่งเรียกอีกอย่างว่าทีมตอบสนองต่อเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ (CSIRT), ทีมตอบสนองต่อเหตุการณ์ไซเบอร์ (CIRT), หรือทีมตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (CERT) ประกอบด้วยกลุ่มบุคลากรข้ามสายงานในองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนตอบสนองต่อเหตุการณ์ ซึ่งไม่เพียงรวมถึงบุคคลที่กำจัดภัยคุกคามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบุคคลที่ตัดสินใจทางธุรกิจหรือทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ด้วย ทีมโดยทั่วไปประกอบด้วยสมาชิกดังต่อไปนี้

- ผู้จัดการการตอบสนองต่อเหตุการณ์ ซึ่งจะเป็นหัวหน้ากองเทคโนโลยีและสารสนเทศ จะกำกับดูแลการตอบสนองทุกขั้นและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องภายในรับทราบ
- นักวิเคราะห์ด้านการรักษาความปลอดภัยจะศึกษาเหตุการณ์ดังกล่าวเพื่อพยายามทำความเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งบันทึกการค้นพบและรวบรวมหลักฐานการพิสูจน์อีกด้วย
- นักวิจัยด้านภัยคุกคามจะศึกษาข้อมูลภายนอกองค์กรเพื่อรวบรวมข่าวกรองที่ให้บริบทเพิ่มเติม
- บุคคลจากคณะผู้บริหาร เช่น ประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลหรือประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายสารสนเทศ ให้คำแนะนำและทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับผู้บริหารคนอื่นๆ
- ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรบุคคลจะช่วยจัดการภัยคุกคามจากภายใน
- ที่ปรึกษาทั่วไปจะช่วยทีมสำรวจปัญหาด้านการรับผิดและตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการรวบรวมหลักฐานการพิสูจน์
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์จะประสานงานในการสื่อสารภายนอกที่ถูกต้องกับสื่อ ลูกค้า และผู้เกี่ยวข้องรายอื่นๆ

ทีมตอบสนองต่อเหตุการณ์อาจเป็นชุดย่อยของศูนย์การดำเนินการรักษาความปลอดภัย (SOC) ซึ่งจัดการการดำเนินการรักษาความปลอดภัยนอกเหนือจากการตอบสนองต่อเหตุการณ์

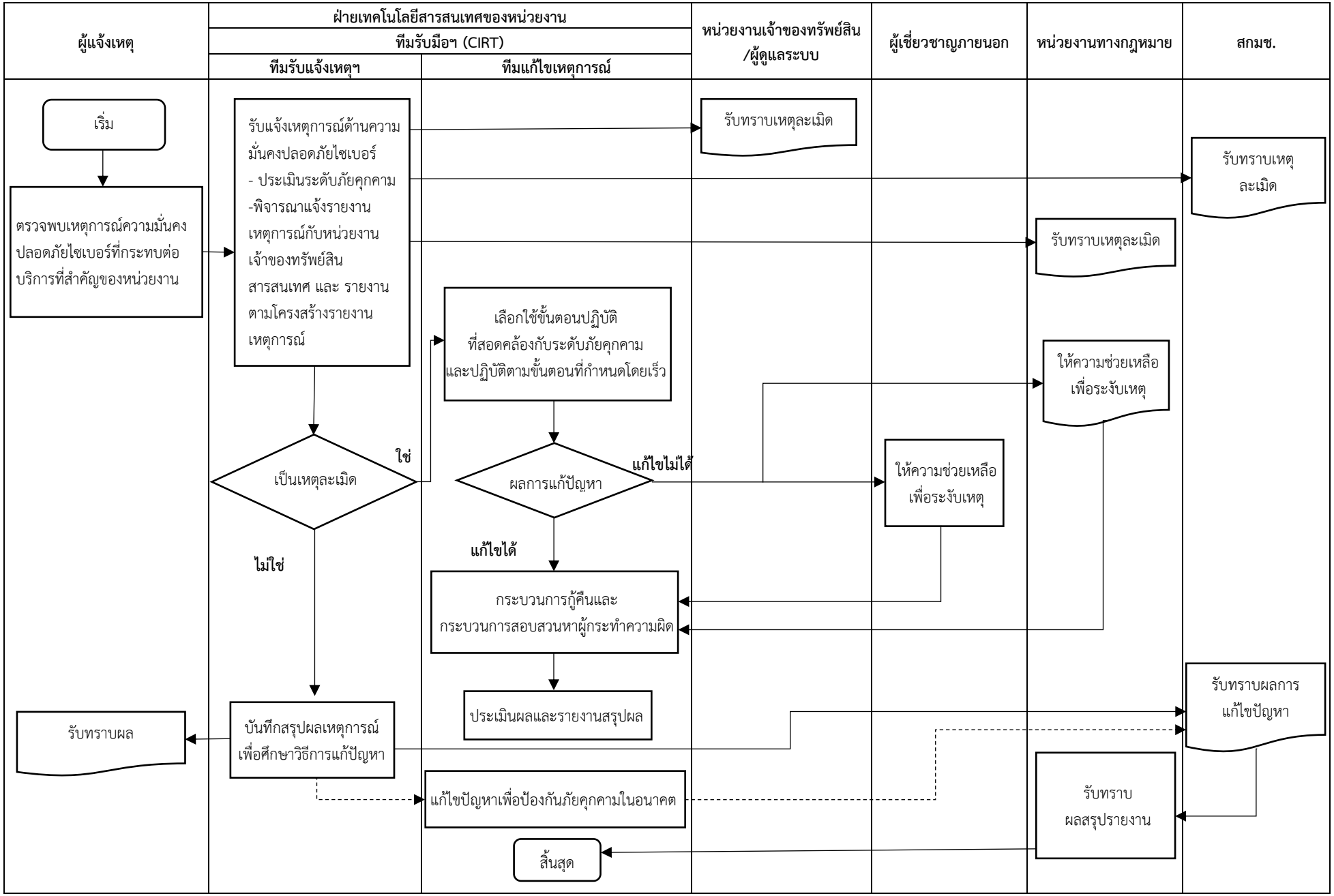

คุณสมบัติและทักษะ Technician ที่พึงมี ประกอบด้วย

- ศักยภาพด้านบุคคล
  - ยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และทำงานเป็นทีม
  - มีทักษะการวิเคราะห์ที่ดีเยี่ยม
  - สามารถอธิบายข้อมูลเชิงเทคนิคให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย
  - มีความมั่นใจสูงและทำงานอย่างเป็นระบบ
  - อดทนต่อความกดดัน
  - มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสารและการเขียนดีเยี่ยม
  - เปิดใจและพร้อมที่เรียนรู้สิ่งใหม่
- ศักยภาพด้านเทคนิค
  - มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและโปรโตคอลอย่างกว้างขวาง
  - มีความรู้ทางด้านระบบ Linux, Unix และ Windows
  - มีความรู้ทางด้านอุปกรณ์โครงสร้างเครือข่าย
  - มีความรู้ทางด้านแอพพลิเคชันและบริการบนอินเทอร์เน็ต เช่น SMTP, HTTP(s), Social Media และอื่นๆ
  - มีความรู้ทางด้านภัยคุกคาม เช่น DDoS, Phishing, Defacing, Malware และอื่นๆ
  - มีความรู้ทางด้านการประเมินความเสี่ยงและการวางระบบ
  - มีความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Big Data และ Malware
- ศักยภาพด้านอื่นๆ
  - พร้อมทำงานแบบ ๕x๘ (จันทร์-ศุกร์ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๓๐)
  - สามารถทำงานต่างจังหวัดหรือระยะไกลได้
  - มีประสบการณ์การทำงานในสาย IT Security

ภาคผนวก ๒

แผนผังโครงสร้างขั้นตอนการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cybersecurity Incident Response)

ภาคผนวก ๓

ตัวอย่าง : บันทึกรายงานสถานการณ์เหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

วันที่ :	เวลา :	ผู้บันทึกรายงาน : ติดต่อ :
วันและเวลาที่เกิดเหตุการณ์ :		
สถานะเหตุการณ์ปัจจุบัน :		
ประเภทเหตุการณ์ :		
ระดับความรุนแรง :		
รายละเอียดเหตุการณ์ :		
ผลกระทบที่เกิดขึ้น :		
ความเสียหายที่เกิดขึ้น :		
การรายงานเหตุการณ์ :		
หน่วยงานที่ขอความช่วยเหลือ :		
การดำเนินการตอบสนองต่อเหตุการณ์ :		
รายละเอียดเพิ่มเติม :		
ผู้จัดการรับมือฯ เหตุการณ์ :		
ข้อมูลติดต่อผู้จัดการรับมือฯ เหตุการณ์ :		
วันและเวลาที่มีรายงานความคืบหน้าครั้งถัดไป :		

ภาคผนวก ๔

บันทึกข้อมูลกิจกรรมเหตุการณ์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Incident Documentation)

วันที่และเวลา	บันทึกกิจกรรมที่เกิดขึ้น (ข้อเท็จจริง, สถานการณ์ที่เกิดขึ้น, การตัดสินใจ, ผลกระทบ)

เอกสาร ก๑ ข้อมูลที่ต้องแจ้ง

ข้อมูลการประสานงานและผลการตรวจสอบภัยคุกคามเบื้องต้น

๑. ข้อมูลการประสานงาน

ชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามเหตุภัยคุกคาม

วันที่และเวลาที่แจ้ง

๒. ด้านภารกิจหรือบริการของหน่วยงาน และ ชื่อหน่วยงานที่เกิดเหตุภัยคุกคาม

ชื่อหน่วยงานที่เกิดเหตุภัยคุกคาม

ที่อยู่ของหน่วยงานหรือหน่วยงานย่อยที่เกิดเหตุภัยคุกคาม

๓. ข้อมูลการติดต่อสำหรับการประสานงานเหตุภัยคุกคาม

ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งงาน

ชื่อหน่วยงาน อีเมล

โทรศัพท์ (ที่ทำงาน / มือถือ)

๔. ความต่อเนื่องของเหตุภัยคุกคาม

☐ เหตุภัยคุกคามใหม่ ☐ การรายงานข้อมูลต่อเนื่องจากเหตุภัยคุกคามเดิม

๕. ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์

ระบบที่ได้รับผลกระทบมีความสำคัญต่อพันธกิจหลักของหน่วยงานหรือไม่

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์[2] ในระดับใด (มาตรา ๖๐)

☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ วิกฤต (ก) ☐ วิกฤต (ข)

☐ ยังไม่สามารถระบุได้

๖. หมวดหมู่ของภัยคุกคาม (แจ้งได้มากกว่า ๑ รายการ)

หมวดหมู่*	คำอธิบาย
หมวดหมู่ที่ ๒	การพยายามบุกรุกเพื่อสำรวจข้อมูลองค์กรเพื่อโจมตี (Reconnaissance)
หมวดหมู่ที่ ๓	การดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยของหน่วยงาน (Non-Compliance Activity)
หมวดหมู่ที่ ๔	การบุกรุกโดยการใช้มัลแวร์ (Malicious Logic)
หมวดหมู่ที่ ๕	การบุกรุกในระดับผู้ใช้งาน (User Level Intrusion)
หมวดหมู่ที่ ๖	การบุกรุกในระดับผู้ควบคุมระบบ (Root Level Intrusion)
หมวดหมู่ที่ ๗	การบุกรุกที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้ (Denial of Service)
หมวดหมู่ที่ ๘	เหตุการณ์ที่อยู่ระหว่างการวิเคราะห์สอบสวน (Investigating)

* อ้างอิงหมวดหมู่ตามภาคผนวกท้ายประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปราบปราม และระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. ๒๕๖๔ (ทั้งนี้ ภัยคุกคามทางไซเบอร์หมวดหมู่ที่ ๐ หมวดหมู่ที่ ๑ และหมวดหมู่ที่ ๙ ไม่เข้าข่ายเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ต้องรายงาน)

[2] พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.2562 กำหนดความหมายของ “ภัยคุกคามทางไซเบอร์” ดังนี้ การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมิชอบ โดยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

เอกสาร ก๒ แบบรายงานภัยคุกคามทางไซเบอร์

ส่วนที่ ๑

หมวด ก. ข้อมูลการประสานงานและผลการตรวจสอบภัยคุกคามเบื้องต้น

หมายเลขอ้างอิง (สำหรับเจ้าหน้าที่ สกมช.): โปรดระบุ
หน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามเหตุภัยคุกคาม (ถ้ามี): โปรดระบุ
วันที่: เลือกวันที่ **เวลา:** โปรดระบุ

ก๑. ด้านภารกิจหรือบริการของหน่วยงาน และ ชื่อหน่วยงานที่เกิดเหตุภัยคุกคาม
ชื่อหน่วยงานที่เกิดเหตุภัยคุกคาม: โปรดระบุ
ที่อยู่ของหน่วยงานหรือหน่วยงานย่อยที่เกิดเหตุภัยคุกคาม: โปรดระบุ

ก๒. ข้อมูลการติดต่อสำหรับการประสานงานเหตุภัยคุกคาม
ชื่อ-นามสกุล: โปรดระบุ ตำแหน่งงาน: โปรดระบุ
ชื่อหน่วยงาน: โปรดระบุ อีเมล: โปรดระบุ
โทรศัพท์ (ที่ทำงาน / มือถือ) : โปรดระบุ

ก๓. ความต่อเนื่องของเหตุภัยคุกคาม
☐ เหตุภัยคุกคามใหม่ ☐ การรายงานข้อมูลต่อเนื่องจากเหตุภัยคุกคามเดิม

ก๔. ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์
ระบบที่ได้รับผลกระทบมีความสำคัญต่อพันธกิจหลักของหน่วยงาน
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์[3] ในระดับใด (มาตรา ๖๐)
☐ ไม่ร้ายแรง ☐ ร้ายแรง ☐ วิกฤต (ก) ☐ วิกฤต (ข)
☐ ยังไม่สามารถระบุได้

[3] พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดความหมายของ “ภัยคุกคามทางไซเบอร์” ดังนี้ การกระทำ หรือการดำเนินการใด ๆ โดยมิชอบ โดยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

หมวด ข. ข้อมูลการตรวจพบภัยคุกคามไซเบอร์

ข๑. วัน เวลา ที่เกิดเหตุภัยคุกคาม

วันที่ : เลือกวันที่ เวลา : โปรดระบุ

วัน เวลา ที่หน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศทราบเหตุภัยคุกคาม

วันที่ : เลือกวันที่ เวลา : โปรดระบุ

ข๒. วัน เวลา ที่แจ้งเหตุภัยคุกคามให้หน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแลทราบ

☐ ยังไม่ได้แจ้ง ☐ แจ้งแล้ว _____

ข๓. หมวดหมู่ของภัยคุกคาม (เลือกได้มากกว่า ๑ รายการ)

หมวดหมู่*	คำอธิบาย
☐ หมวดหมู่ที่ ๒	การพยายามบุกรุกเพื่อสำรวจข้อมูลองค์กรเพื่อโจมตี (Reconnaissance)
☐ หมวดหมู่ที่ ๓	การดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยของหน่วยงาน (Non-Compliance Activity)
☐ หมวดหมู่ที่ ๔	การบุกรุกโดยการใช้มัลแวร์ (Malicious Logic)
☐ หมวดหมู่ที่ ๕	การบุกรุกในระดับผู้ใช้งาน (User Level Intrusion)
☐ หมวดหมู่ที่ ๖	การบุกรุกในระดับผู้ควบคุมระบบ (Root Level Intrusion)
☐ หมวดหมู่ที่ ๗	การบุกรุกที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้ (Denial of Service)
☐ หมวดหมู่ที่ ๘	เหตุการณ์ที่อยู่ระหว่างการวิเคราะห์สอบสวน (Investigating)
☐ อื่น ๆ	โปรดระบุ

* อ้างอิงหมวดหมู่ตามภาคผนวกท้ายประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปราบปราม และระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. ๒๕๖๔ (ทั้งนี้ ภัยคุกคามหมวดหมู่ที่ ๐ ๑ และ ๙ ไม่เข้าข่ายเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ต้องรายงาน)

ข๔. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ บริการ หรือข้อมูลที่ได้รับผลกระทบ:

สถานที่ตั้งของเครื่อง ข้อมูล หรือสินทรัพย์ที่ได้รับผลกระทบ (เช่น จังหวัด ตำบล ตึก ห้อง):

โปรดระบุ

ชื่อผู้ให้บริการเครือข่ายที่ให้บริการแก่ระบบ บริการ หรือข้อมูลที่ได้รับผลกระทบ :

โปรดระบุ

บริการของระบบ ข้อมูล หรือสินทรัพย์ที่ได้รับผลกระทบ (เช่น บริการการโอนเงิน):

โปรดระบุ

ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ที่ได้รับผลกระทบ (โปรดระบุรายละเอียด เช่น ผู้ผลิตหรือยี่ห้อ รุ่นของเครื่องคอมพิวเตอร์): โปรดระบุรายละเอียด

มีผลกระทบต่อการสื่อสาร (ทางโทรศัพท์ หรือ การใช้งานเครือข่าย): โปรดระบุ

รายละเอียดอื่น ๆ: โปรดระบุ

หมวด ค: ข้อมูลการรับมือภัยคุกคาม

ค๑. สถานการณ์หรือการแก้ไขเหตุภัยคุกคาม (เลือกได้มากกว่า ๑ รายการ)

☐ เพิ่งพบเหตุการณ์ ☐ อยู่ในขั้นตอนการขอความช่วยเหลือ

☐ อยู่ในขั้นตอนการสอบสวน ☐ กำลังลุกลาม

☐ อยู่ในขั้นตอนการระงับภัย ☐ สามารถระงับภัยได้แล้ว

☐ รายงานปิดเหตุการณ์ภัยคุกคามแล้ว ☐ อื่น ๆ: โปรดระบุ

ค๒. สิ่งที่ได้ดำเนินการหรือได้แก้ไขไปแล้ว

☐ ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขใด ๆ ☐ ยกเลิกการเชื่อมต่อระบบออกจากเครือข่ายแล้ว

☐ ตรวจสอบข้อมูลจราจร (Log) แล้ว ☐ ตรวจสอบโปรแกรม (แฟ้ม binaries/.exe) แล้ว

☐ กู้คืนกลับมาด้วยระบบหรือข้อมูลสำรองที่ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว

☐ รายละเอียดการแก้ไขภัยคุกคามที่เกิดขึ้นเพิ่มเติม: โปรดระบุ

ค๓. รายละเอียดการรับมือภัยคุกคามอื่น ๆ (ถ้ามี)

โปรดระบุ

ส่วนที่ ๒

หมวด ง : รายละเอียดภัยคุกคาม

ง๑. ข้อมูลการตรวจจับและการวิเคราะห์

ง๑.๑ <u>วัน เวลา ที่ผู้โจมตีได้เริ่มต้นเข้าถึงระบบ</u> (System Access)

วันที่: เลือกวันที่ **เวลา:** โปรดระบุ **ไม่ทราบ:** ☐

ง๑.๒ ข้อมูลการพบเห็นเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์

รายละเอียดแหล่งที่มา หรือต้นเหตุของเหตุภัยคุกคาม (เท่าที่ทราบ เช่น คน, ความผิดพลาดของระบบ, ภัยธรรมชาติ, การจู่โจม, ความผิดพลาดจากคนนอกองค์กร):

โปรดระบุ

บุคคล วิธี หรือเครื่องมือที่ตรวจพบภัยคุกคาม (เช่น ผู้ใช้, ผู้ดูแลระบบ, โปรแกรม Anti-virus, IDS, การวิเคราะห์ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์, ไม่ทราบ):

โปรดระบุ

รายละเอียดของปัญหาลักษณะคล้ายกันที่หน่วยงานเคยพบมาก่อน (ถ้ามี โปรดระบุรายละเอียด):

โปรดระบุ

ง๑.๓ รายละเอียดผลกระทบจากเหตุภัยคุกคาม (ระบุผลกระทบที่มีเกิดขึ้นต่อ ระบบ คน หรือข้อมูล)

จำนวนระบบ บริการ หรือสินทรัพย์ที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศที่ได้รับผลกระทบ (โดยประมาณ): โปรดระบุ

ทรัพย์สินที่สำคัญอื่น ๆ ที่อาจได้รับผลกระทบ: โปรดระบุ

จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (โดยประมาณ): โปรดระบุ

มูลค่าความเสียหาย (โดยประมาณ): โปรดระบุ

ในกรณีที่ข้อมูลที่ระบุตัวบุคคลได้รั่วไหล (หรือถูกขโมย):

จำนวนบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูล : โปรดระบุ

ชนิดของข้อมูล (เลือกทุกข้อที่ใช่):

☐ ข้อมูลไบโอเมตริกซ์ ☐ ข้อมูลการติดต่อ

☐ ข้อมูลการเงิน ☐ ข้อมูลบุคลากรของรัฐ

☐ หมายเลขบัตรประชาชน ☐ ข้อมูลการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ

☐ ข้อมูลทางการแพทย์

☐ อื่น ๆ : โปรดระบุ

จำนวนข้อมูล (Record) ที่ได้รับผลกระทบ: โปรดระบุ

ผลกระทบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น: โปรดระบุ

๑.๔ <u>รายละเอียดของระบบ หรือข้อมูลที่ได้รับผลกระทบ (Information of Affected System)</u>

หมายเลข CVE: โปรดระบุ

ช่องโหว่ที่ถูกใช้จู่โจม: โปรดระบุ

การใช้ระบบหรือเครื่องที่ได้รับผลกระทบเป็นฐานเพื่อจู่โจมขยายผลไปยังระบบหรือเครื่องอื่น:

โปรดระบุ

อาการหรือสิ่งผิดปกติ (เลือกได้มากกว่า ๑ รายการ)

☐ ระบบล่ม ☐ รายการข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่ผิดปกติ

☐ บัญชีผู้ใช้ถูกสร้างขึ้นมาใหม่โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือ บัญชีผู้ใช้มีความผิดปกติ

☐ การจู่โจมด้วยวิศวกรรมสังคม (Social Engineering) ทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ

☐ ประสิทธิภาพของระบบด้อยลง (ทั้งที่รู้ว่าเป็นเพราะเหตุภัยคุกคามและที่ไม่รู้สาเหตุ)

☐ การเปลี่ยนแปลงใน DNS หรือ กฎของ Router หรือกฎไฟร์วอลล์ โดยไม่ทราบสาเหตุ

☐ การยกระดับสิทธิ์การเข้าถึงระบบโดยไม่ทราบสาเหตุ

☐ การตรวจพบการทำงานของโปรแกรมหรืออุปกรณ์ Sniffer เพื่อจับการรับส่งข้อมูลภายในเครือข่าย

☐ การเข้าใช้งานครั้งสุดท้ายของผู้ใช้ที่ไม่สอดคล้องกับการใช้งานครั้งสุดท้ายที่เกิดขึ้นจริง

☐ การแจ้งเตือนจากเครื่องมือตรวจจับการบุกรุก

☐ การเข้ามาลาดตระเวน (Probing) หรือการเรียกดู (Browsing) ที่น่าสงสัย

☐ รูปแบบการใช้งานที่ผิดปกติ ☐ การเปลี่ยนแปลงขนาดไฟล์ไปจากเดิมแบบผิดปกติ

☐ ความพยายามที่จะเขียนไฟล์ของระบบ ☐ การเปลี่ยนแปลงวันที่ของไฟล์ไปจากเดิมแบบผิดปกติ

☐ การแก้ไขหรือลบข้อมูลที่ผิดปกติ ☐ การจู่โจมให้เกิดการปฏิเสธการให้บริการ (DOS, DDOS)

☐ ไฟล์ใหม่ถูกสร้างขึ้นโดยไม่ทราบสาเหตุ ☐ การใช้งานหรือมีกิจกรรมที่เกิดในเวลาที่ผิดปกติ

☐ การแก้ไขหน้าเว็บ ☐ การสร้างแฟ้มข้อมูล setuid หรือ setgid ใหม่ที่ผิดปกติเกิดขึ้น

☐ การเปลี่ยนแปลงในไดเรกทอรีและแฟ้มข้อมูลของระบบปฏิบัติการที่ผิดปกติ

☐ การตรวจพบโปรแกรมเจาะระบบ (Crack utility)

☐ สิ่งที่ผิดปกติไปจากเดิมอื่น ๆ: โปรดระบุ

๑.๕ รายละเอียดของเหตุภัยคุกคามตามลำดับเวลา ตั้งแต่การจู่โจมครั้งแรก จนถึงปัจจุบัน (เช่น ลำดับของการจู่โจม, Attack vector, เทคนิคหรือเครื่องมือที่ผู้จู่โจมใช้ ฯลฯ)

โปรดระบุ

๑.๖ รายละเอียดอื่น ๆ ที่พบเกี่ยวข้องกับเหตุภัยคุกคาม: โปรดระบุ

๒. ข้อมูลการระงับ ปราบปราม และฟื้นฟู

๒.๑ รายละเอียดการดำเนินการเพื่อแก้ไขเหตุภัยคุกคาม: โปรดระบุ

๒.๒ การคาดการณ์ความสามารถฟื้นฟู

โปรดระบุรายละเอียดการฟื้นฟู ทรัพยากรที่ต้องใช้และที่ต้องการเพิ่ม และประมาณระยะเวลาการฟื้นฟู

๓. ข้อมูลกิจกรรมภายหลังการแก้ปัญหา (ถ้ามี)

๓.๑ วัน เวลา ที่เหตุภัยคุกคามสิ้นสุด วันที่: เลือกวันที่ **เวลา:** โปรดระบุ

๓.๒ การดำเนินการเพื่อป้องกันเหตุภัยคุกคามที่คล้ายคลึงกัน: โปรดระบุ

๓.๓ บทเรียนที่ได้จากเหตุภัยคุกคาม: โปรดระบุ

เอกสาร ก๓ แบบรายงานสรุปภัยคุกคามทางไซเบอร์ในหนึ่งรอบปี

ข้อ ๑ สถิติรายปีจำแนกตามหมวดหมู่ของภัยคุกคามทางไซเบอร์[4]

หมวดหมู่	คำอธิบาย	จำนวน
๐	เหตุการณ์จำลองและการฝึกจู่โจมของหน่วยงาน (Training and Exercises)	
๑	การพยายามเข้าถึงระบบที่ไม่สำเร็จ (Unsuccessful Activity Attempt)	
๒	การพยายามบุกรุกเพื่อสำรวจข้อมูลองค์กรเพื่อโจมตี (Reconnaissance)	
๓	การดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยที่หน่วยงานกำหนด (Non-Compliance Activity)	
๔	การบุกรุกโดยการใช้มัลแวร์ (Malicious Logic)	
๕	การบุกรุกในระดับผู้ใช้งาน (User Level Intrusion)	
๖	การบุกรุกในระดับผู้ควบคุมระบบ (Root Level Intrusion)	
๗	การบุกรุกที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้ (Denial of Service)	
๘	เหตุการณ์ที่อยู่ระหว่างการวิเคราะห์สอบสวน (Investigating)	
๙	เหตุการณ์ผิดปกติที่ได้รับการวิเคราะห์แล้วว่าไม่ใช่เหตุการณ์ที่เป็นภัยคุกคาม (Explained Anomaly)	

ข้อ ๒ สถิติรายปีจำแนกตามทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบ

ทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบ	จำนวน
เครื่องแม่ข่าย / แอคทีฟ ไดเรกทอรี (Active Directory)	
เครื่องเวิร์กสเตชัน (Workstation)	
สวิตช์ (Switch) /เราเตอร์ (Router)	
เว็บไซต์ (Website)	
อื่น ๆ	

ข้อ ๓ สถิติรายปีจำแนกตามระดับภัยคุกคามทางไซเบอร์[5]

ระดับภัยคุกคาม	จำนวน
ไม่ร้ายแรง	
ร้ายแรง	
วิกฤต (ก)	
วิกฤต (ข)	

[4] หมวดหมู่ตามข้อ ๑ ของภาคผนวกท้ายประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปราบปราม และระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์ แต่ละระดับ พ.ศ.๒๕๖๔

[5] ระดับภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒

ภาคผนวก ๖

ตัวอย่าง : รายการตรวจสอบการจัดการเหตุการณ์ (Incident Handling Checklist)

	รายการตรวจสอบการจัดการเหตุการณ์	**Complete**
	ขั้นการตรวจจับและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (detection and analysis)	
๑	ตรวจสอบว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นหรือไม่	
๑.๑	วิเคราะห์ตรวจจับสัญญาณเหตุการณ์ความปลอดภัยทางไซเบอร์	
๑.๒	ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมที่มีความสัมพันธ์กัน	
๑.๓	ดำเนินการสืบค้นข้อมูล (เช่น search engines, ฐานข้อมูลอื่น ๆ เป็นต้น)	
๑.๔	ทันทีที่ผู้จัดการรับมือฯ เหตุการณ์เชื่อว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้น ให้เริ่มบันทึกการสอบสวนและรวบรวมหลักฐาน	
๒	จัดลำดับความสำคัญในการจัดการเหตุการณ์ตามระดับความรุนแรงของภัยคุกคามที่เกิดขึ้น	
๓	รายงานเหตุการณ์ดังกล่าวต่อผู้บริหารและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง	
	ขั้นการระงับภัยคุกคาม ปราบปราม และฟื้นฟูระบบงานที่ได้รับผลกระทบ (containment, eradication, and recovery)	
๔	บันทึกเหตุการณ์, จัดเก็บและดูแลรักษาหลักฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ทั้งหมดก่อนเริ่มกระบวนการกู้คืนซึ่งรวมถึงการได้มาของบันทึกการยึดหลักฐานคอมพิวเตอร์ที่ได้มา หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการสอบสวน	
๕	จำกัดขอบเขต (Containment) ผลกระทบของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์	
๖	ดำเนินการสอบสวน (Investigate) สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์	
๗	ทำการกำจัดสาเหตุ (Eradicate the incident)	
๗.๑	ระบุช่องโหว่ของระบบที่โดนโจมตีและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น	
๗.๒	กำจัด หรือลบมัลแวร์ และสาเหตุภัยคุกคามอื่นๆ	
๗.๓	หากมีการตรวจพบว่ามีระบบใหม่ได้รับผลกระทบ (เช่น การติดมัลแวร์ใหม่) ให้ทำซ้ำขั้นตอนการตรวจจับและการวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (detection and analysis)	
๘	เรียกใช้งานกระบวนการกู้คืน (Recovery Process)	
๘.๑	ระบบที่ได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามกลับสู่สถานะพร้อมใช้งาน	
๘.๒	ยืนยันว่าระบบที่ได้รับผลกระทบกลับมาทำงานได้ตามปกติ	
๘.๓	หากจำเป็น ให้ดำเนินการติดตามสถานการณ์ต่อไป เพื่อค้นหาเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่อาจเกี่ยวข้องในอนาคต	
	การดำเนินการภายหลังการแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Post-Incident Activity)	
๙	จัดทำรายงานการติดตามผล	
๑๐	จัดการประชุมทบทวนบทเรียนที่เกิดจากเหตุการณ์ดังกล่าว	

แหล่งที่มา

- ประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เรื่อง ประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ พ.ศ.๒๕๖๔

- ประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปราบปราม และระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ.๒๕๖๔

- ประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานภัยคุกคามทางไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๖

- NIST SP ๘๐๐-๖๑r๒ Computer Security Incident Handling Guide

- ACSC Cyber Incident Response Plan Guidance